49րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1245 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 18/31 ՅՈՒԼԻՍ 1905 28 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎԷԼ 1323 — 18 ԹԷՄՈՒԶ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱՅԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճամբայ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيه يومى وسياسى غزته در
صاحب امتيازى : اوهانس قرجو
اداره خانه سى باب عالى جاده سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՍՆՆԴԱՐԱՐ ԿԵՐԱԿՈՒՐԸ ՕԳՏԱԿԱ՞Ր Է ԹԷ ՎՆԱՍԱԿԱՐ

Անհատական եւ ցեղային բարեկեցութիւնը ապահովող բազմաթիւ խնդիրներու շարքին մէջ, ոչ մէկ բան այնքան մեծ կարեւորութիւն ունի, որքան սննդառութիւնը։ Մարդ կ'ուտէ ապրելու, կազդուրուելու եւ իր խոնջէնքը փարատելու համար, եւ արդէն առանց բաւարար սնունդի մարմնին մեքենականութիւնը չկրնար ներդաշնակ ու անվթար կերպով կատարել իր դերը։ Միւս կողմէ սակայն պէտք է գիտնալ որ չափազանց սնունդը այնքան վնասակար է, որքան անբաւական սնունդը, որովհետեւ սնունդի չափազանցութիւնը, ոչ թէ միայն թեթեւ անհանգստութիւն, այլ ներքին ուժի երկարատեւ սպառում կը պատճառէ։ Այսպէս, սնունդը, երբ մէկ կողմէ կը հայթայթէ մարմնին գործառնութիւնները բարեկարգութեան մէջ պահող անհրաժեշտ նիւթը, միւս կողմէ, երբ կը չափազանցուի, իր աւելորդ մասը՝ փոխանակ կեանքի պաշտպանական կռուաններու դէմ ապահովութիւն մը ըլլալու, սոսկալի մղձաւանջներու, ներքին մեքենականութեան կանոնաւոր ընթացքը խանգարելու եւ մարմնին կանոնաւոր գործառնութիւնները ջլատելու կը ծառայէ։

Բնախօսական լաւագոյն պայմաններ այնպիսի բարոյական, մտաւորական եւ ֆիզիքական տրամադրութիւն մը կ'ապահովեն, զոր ուրիշ ոչինչ կրնայ մատակարարել. ուստի բնախօսական պայմանի մը պակասը միակ պատասխանատուն է բարոյական, ընկերային, մտաւոր եւ ֆիզիքական տկարութեանց։ Այսպէս, երբ չքաւորութեան ու մոլութեանց չարժամիլմները կը ղնդուին, սնունդի անկանոնութիւնն է որ գլուխ կը ցուցնէ, հետեւաբար մարմնի առողջ վիճակը մտաւոր ու բարոյական զօրութիւն մը կ'ենթադրէ։ Ֆիզիքական տկարութիւնը արդիւնքը ըլլալով անկանոն ու չուայտ կեանքի, խանգարուած ճաշակի ու մտաւորական գործարաններու անկանոնութեան, մարմինը բնականաբար բնախօսական անկանոն վիճակի մը տակ չի կրնար միջոց գտնել ու զարգանալ։

Առողջութիւն, մտաւորական եւ ֆիզիքական զօրութիւն բնութեան օրէնքներու պատշաճ կիրառութենէն կախում ունենալով, բազմակողմանի զարգացում ձեռք բերելու հետամուտ եղող ամէն ցեղի առաջ պարտականութիւնն է ուրեմն, առաջնորդել այդ բնական օրէնքներուն նկարագիրը։ Անգործութիւնը, հիւանդութիւնները, ըմպառութիւնը, բարոյական ապականուած վիճակը՝ Բնութեան օրէնքներուն դէմ գործուած մեղանչումներու արդար պատիժներն են, պատիժներ՝ զորս ոչ միայն նոյնինքն զանցառուն կը կրէ, այլ նաեւ անոր բոլոր յաջորդող սերունդները։

Այսօր, մարդ, իր գոյութեան ներդաշնակութիւնը պահպանելու համար, սննդական օրէնքներու մանրազնին ուսումնասիրութեան պէտք ունի, որոնք որքան շահեկան են բնախօսօրէն, նոյնքան եւ աւելի շահեկան են նաեւ ընկերաբանական եւ տնտեսագիտական տեսակէտով։ Սննդական օրէնքներու մասին պէտք է մարդկութիւնը ունենայ աւելի կատարեալ տեղեկութիւններ քան ինչ որ ունի ներկայիս մէջ. օրինակ, պէտք է գիտնանք թէ խնայողութեամբ ապրելով հանդերձ աւելի գոհացուցիչ օգուտը ինչպէս պէտք է քաղել կերակուրներէն, սնունդի նուազագոյն քանակը ո՛րչափ ըլլալու է, որով կարելի է անեղծ պահել մեր մտաւորական եւ ֆիզիքական կորովը. պէտք է գիտնանք թէ կերակուրի զանազան ձեւերը ինչ ազդեցութիւն կը գործեն մեր բարգաւաճման եւ ապաքինման գործին մէջ եւ թէ ո՛ր աստիճանի է այն օգտակարութիւնը որ ձեռք կը բերուի մեր առօրեայ ճաշին միջոցաւ։ Ասկէ զատ նաեւ պէտք չէ զանց առնել միտքի վիճակին, մարսողութեան եւ սննդառութեան վրայ գործած ազդեցութիւնը։

Ահա այս եւ այսպիսի բազմաթիւ խնդիրներ մեր դէմ կ'ելլեն, երբ կը փորձենք նկարագրել սննդառութեան ազդեցութիւնը մեր ֆիզիքական պայմաններուն վրայ։

Այս խնդիրներուն գրեթէ բոլորն ալ կը լուծուին, եւ այս լուծումէն կախում ունի այլեւայլ հիւանդութեանց դարմանումը։ Առողջ մարդու մը հանգիստի եւ ֆիզիքական աշխատութեան միջոցին ընդունած սնունդի տեսակն ու չափը քիմիական քննութեան ենթարկած է այս տողերը գրողը իր Աշխատանոցին մէջ, հետեւաբար ի վիճակի կը գտնուինք գոհացում տալու վերի հարցումներուն։

Հոս փակագծի մէջ յիշենք թէ սնունդները երեք կարգի կը բաժնուին։

Ա. Ալպիւմինային. ինչպէս, միս, հաւկիթ, կաթ, հացի կլիւդէնը եւ զանազան բուսային բրօթէիտներ։

Բ. Ածխաջրային (carbohydrate). ինչպէս շաքար, լուբիա եւ ուրիշ ընդեղէններ։

Գ. Բուսական եւ կենդանական իւղեր։

Յիշենք թէ բրօթէիտները 16 առ հարիւր բորակածին կը պարունակեն, իսկ իւղերը եւ ածխաջրային մարմինները միայն բնածուխ, ջրածին ու թթուածին։ Վերջին երկու տեսակները կ'այրին մարմնին մէջ եւ երբ կ'իւրացուին կատարելապէս՝ կը վերածուին բնածխական թթուի եւ ջուրի, որով իրենց պարունակած բոլոր բորակածինը բիւրեղացեալ վիճակով դուրս կ'արտաքսուի։ Այս կարգի սնունդները մարմնին գործօն հիւսուածներուն սպառած նիւթերը կը մատակարարեն, եւ մարդկային կեանքը անոնց շնորհիւ է որ կը շարունակուի։ Իսկ իւղերը եւ ածխաջրայինները իրենց թթուուկացումով արտադրելու տեսակէտով է որ կարեւորութիւն կը ստանան։ Ըսուած է թէ քիմքը սննդառութեան գիտակցութիւնն է, սակայն պէտք է գիտնալ թէ յոռի քիմքեր չեն պակսիր եւ մենք տեղն է որ հարցնենք թէ արդեօք մեր սննդական գիտակցութիւնը ներկայ ապրելակերպի անգոհացուցիչ դրութեան մէջ խանգարուած չէ՞։ Մեր ախորժակին գոհացում տալու եւ մեր քիմքին կամայական թելադրութեանց առջեւ՝ երբեմն մինչեւ յափրացում խոնարհելու սովորութիւնը եւ միւս կողմէ մարմնին բնախօսական պէտքերուն նկատի չառնուիլը մեզի առաջնորդած է սնունդի մասին սխալ չափերու, որոնց անձնատուր եղած ենք դժբաղդաբար, շեղելով սննդառութեան ճշդագոյն օրէնքներէն։

Զանազան բնախօսներու նախաձեռնութեամբ կատարուած վիճակագրական ուսումնասիրութիւնները յանգած են հետեւեալ ընդհանուր չափերուն։

Վուաթի հաշուով, չափաւոր գործով զբաղող մէկու մը համար պէտք է 118 կրամ ալպիւմինային, 56 կրամ ճարպային եւ 500 կրամ ածխաջրային սնունդ։ Իսկ ծանր աշխատութեանց առեն հաւկիթայինի քանակը 150, ճարպինը 160 եւ ածխաջրայինը 450 բաւական պիտի ըլլան կազդուրել մարմինը եւ նորոգել սպառած ուժը։ Եթէ մաթեմատիքային ճշդութեամբ փորձուէինք հետեւիլ այս չափերուն, նիւթական անդարմանելի կորուստներու ենթարկուած պիտի ըլլայինք, ինչպէս արդէն կ'ըլլանք յաճախ տաժանագին աշխատութիւններով մեր ձեռք բերած օրապահիկին մէկ խիստ կարեւոր մասը անշահ կերպով շռայլելով, զոր կրնայինք գործածել յօգուտ մեր եւ մերիններուն մտաւոր եւ բարոյական զարգացման։

Հիմա արժանապատուութեան խնդիր մը եղած է լաւ յարդարուած ու շլացուցիչ ճոխ սեղան մը ունենալ։ Ամէնէն աղքատն իսկ հպարտ կը զգայ ինքզինք, պարենաւորելով իրենները բազմածախս կերակուրներով։ Եւ սասով կը կարծէ մղել իրենները բուռն աշխատութեան՝ կազդուրուած ուժով եւ առողջութեամբ. կ'ամչնայ ուտեստի մասին խնայող ըլլալու, այն համոզումով թէ այդ վատ խնայողութիւնով իր սիրելիներու կեանքը վտանգի մատնած կ'ըլլայ։ Բայց գիտնալ պէտք է որ սնունդի այս քմածին սպառումը ոչ միայն պարզ շռայլութիւն մըն է, այլ նաեւ արհամարհելի, աւելի լուրջ պատճառներով, որովհետեւ սնունդի այդ անհարկի սպառումը, վճռականապէս վնասակար է մարմնին։ Բնախօսական տեսակէտով շռայլութիւն մըն է այդ ընթացքը, որ աւելի բարձր ազդեցութիւն մը առաջ բերելու ջանքին մէջ, մարմնի մեքենային վրայ իրապէս ծանրակշիռ եւ անպէտ բեռ մը կ'աւելցնէ յաճախ եւ անխուսափելի կերպով աղէտալի վախճաններով։ Եթէ ճիշդ է այս վարկածը, մենք պիտի կարենանք ըսել թէ կան աւելի բանաւոր պատճառներ մեր ներկայ սննդական քանակներուն ճշդութեան մասին տարակուսելու։

Պէտք է գիտնալ որ մարմինը ուղղակի չկրնար օգտուիլ սնունդէն. ան պէտք է նախ մարսուի, յետոյ ծծուի եւ իւրացուի, եւ այս ձեւափոխութիւններէն անցնելէ վերջ տարբաղադրուի իր մէջ պարունակած ուժը ջերմութեան եւ կամ մեքենական աշխատութեան ձեւով դուրս գալու համար։ Ուրեմն սնունդը իր տրւէքը ստանալու համար պէտք է ենթարկուի մէկէ աւելի փոփոխութեանց։ Ուստի դիւրին է հետեւցնել թէ, բրօթէիտ սնունդին աւելորդ մասը մեծաքանակ անպէտ ազօղ է որ գործարաններու մէջ երկարատեւ մնալով կ'ազդէ ջղային դրութեան եւ այլ մասերու վրայ, առաջ բերելով անհաճոյ հետեւութիւններ։ Սնունդի պարզ չափազանցութիւն մը, նոյն իսկ ոչ բորակածնային տեսակէ, անհարկի աշխատութիւն մը կը պատճառէ, տրամադրելի ուժը գործածելով յօգուտ մարսողութեան եւ ծծումի կամ աղիքներու եւ ստամոքսի մէջ խմորում ու փտում պատճառելով, անհամար անկարգութիւններու ծնունդ կուտայ։ Ինչո՞ւ բեռնաւորել ուրեմն մարմինը անպէտ ու վնասակար նիւթերով քանի որ մեքենական ուժէն է որ պիտի տուժենք չարաչար։ Ուրեմն աշխոյժն ու գործունէութիւնը աւելցնելու սխալ ըմբռնումով կը խաթարենք այն փափուկ մեքենականութիւնը որմէ կախում ունի մեր բովանդակ ֆիզիքականը։

Քիւմակավա, Սիվէն եւ ուրիշ բնախօսներ ստուգապէս կը հաստատեն թէ, «Մարդ կրնայ ապրիլ Վուաթի յանձնարարած սննդեան քանակին կէսը կամ նոյն իսկ քառորդը առնելով», եւ թէ մարդուն մարմինը ազօղային հաւասարակշռութեան մէջ կրնայ մնալ, նոյն իսկ շատ պակաս բորակածնային սնունդով։

Այս տեսութիւնները խիստ քննադատութեանց կ'ենթարկուին, մանաւանդ Վուաթի կամ Միւնիխի դպրոցին վարդապետութեան ջատագովներէն։ Իրաւ ալ ներկայ փորձերը կարճ ժամանակի գործ ըլլալով տիրող պայմանները փոխելու բաւական չեն կրնար ըլլալ, ինչպէս կը գրէ Շէյֆէր.—«Միջակ ծանրութիւն եւ տարիք ունեցող մէկու մը, 24 ժամ, 100 կրամէն պակաս բրօթէիտով դիմանալը իրա՛ւ է որ կասկածելի է, սակայն պէտք չէ մոռնալ այն ճշմարտութիւնը թէ Ասիական ցեղերէ շատեր Եւրոպացիներէ շատ պակաս սնունդով կ'ապրին. Հնդկաստանի, Ճաբոնի, Չինաստանի բնակիչները իբրեւ կանոնաւոր սնունդ, բրինձ կ'ուտեն գլխաւորաբար, որ բաղդատաբար քիչ բրօթէիտ կը պարունակէ. այս բանը կ'ապացուցանէ թէ բրօթէիտի նուազագոյն քանակութիւն մը իսկ կրնայ սննդական հաւասարակշռութիւնը պահպանել։ Պէտք է սակայն խոստովանինք թէ, չունինք վճռական վիճակագրութիւններ ապացուցանող թէ՝ Եւրոպացիին չափ կշռող Ասիացին, Եւրոպացիին ըրածը կարենալ ընելու համար իրա՛ւ է որ նուազ սնունդի պէտք ունի։»

Մենք ալ մեր Աշխատանոցին մէջ քանիցս քննութեան ենթարկած ենք երիտասարդ մը որ 5 տարի սննդական խնդիրով զբաղած եւ տեսակ մը ծոմապահութեամբ յաջողած է ձեռք բերել մարմնական եւ մտաւորական մեծ կորով մը, ինչպէս նաեւ իր առողջութեան մէջ զգալի զարգացում մը։ Ասկէ զատ, իր նորօրինակ ապրելակերպովը կրցած է ստանալ մասնաւոր յարմարութիւն մը ամէն տեսակ գործեր ընելու, եւ ազատ կը մնայ այն չարափոստակերութենէն ու խոնջէնքէն որ ֆիզիքական աշխատութիւններէն անբաժան են։ Ծոմապահութիւն բառը սխալ չհասկնանք. յիշեալ երիտասարդը կատարելապէս գոհացում կուտայ իր ախորժակին, սակայն ոչ ուրիշներու սպառած չափով, քանի որ իր նորօրինակ կենցաղավարութեան շնորհիւ անյագութիւն ըսուած հիւանդութենէն ազատած է։

Անցեալ յունուար ամսուն 13 օրի չափ քննութեան առարկայ ըրինք եւ իր իւրացուցած բրօթէիտին քանակը ստուգելու համար վտարած նիւթերը օրը օրին կը տարալուծուէր։ Արդիւնքը սա եղաւ որ, մարմնոյն 165 լիպրայի ծանրութիւնը անփոփոխ մնալով հանդերձ իւրացուած բրօթէիտի քանակութիւնը 41.25 կրամ էր։ Դիտել պէտք է նաեւ թէ այս քննութեանց միջոցին, ամենէն աւելի բրօթէիտ սնունդներ տրուեցան, որով մեր եզրակացութիւնը եղաւ թէ, Վուաթի յանձնարարած քանակութեան կէսէն պակաս սնունդով կարելի է ապրիլ լաւագոյն վիճակով մը։ Ալպիւմինային սնունդի այս ակներեւ պակասին փոխարէն իւղ կամ ածխաջրայիններ չէին գործածուած, չմոռնալով սակայն կատարեալ գոհացում տալու իր սննդական սովորոյթներուն։

Փետրուարին, քննութիւններու երկար շարք մը եւս տեղի ունեցաւ, ուշադրութեամբ որոշելով օրական սնունդը եւ վտարուած նիւթերը։ Ասով, ոչ միայն բրօթէիտի սպառումը կը ճշդուէր այլ իւղին եւ ջրածխայիններուն։ Այս վերջին փորձին առեն տրուած սնունդը շատ պարզ էր. կը բաղկանար միայն բուսեղէն կերակուրներէ, կաթէ եւ շաքարէ։ Այս տեսակներով պարենաւորուեցաւ ենթական 7 օր, օրական 2 անգամ ճաշելով, ուզածին չափ եւ նախասիրած տեսակներէ։ Ամէն ճաշ կը կշռուէր, ճաշին տարրաբանական բաղադրութիւնը կ'որոշուէր, եւ մարմնին ջերմութեան աստիճանը կը հաշուուէր սովորական եղանակներով։ Սնունդի քանակը լիուլի կը բաւէր գոհացում տալու համար ախորժակին եւ թէ մարմնին ծանրութիւնը անփոփոխ կը մնար. իսկ ազօղային հաւասարակշռութիւնը, ինչպէս կ'ըսեն բնախօսները, պահուած էր անեղծ։ Բայց թէ ինչ էին մարմնական պէտքերը այդ միջոցին, թէ մարմնին ծանրութիւնը անփոփոխ պահող այնքան սնունդ պիտի բաւէ՞ր նաեւ աշխատութեան միջոցին, թէ ինչ աստիճան տրամադրութիւն պիտի ցուցնէր հանդէպ որ եւ է ֆիզիքական գործի. ահա հարցումներ, որոնց պատասխանելու համար ենթական Եէլլի համալսարանին մարմնամարզարանը առաջնորդեցինք։ Ահա թէ ինչ կ'ըսէ նոյն տեղի ուսուցիչը։ «Ենթական առաջին օրէն իսկ այնքան մեծ յարմարութիւն ու տրամադրութիւն ցուցուց մեր մարզանքներուն որչափ ցարդ եւ ոչ մէկ ուսանող կրցած էր։ Մեր փորձերը, զարգնքէն սկսեալ մինչեւ ամենէն կնճռոտ ու ֆիզիքական խոնջէնք առթող մարզանքները, շարունակեցինք։ Բայց շատ զարմացանք տեսնելով պարոնը որ ամէն անգամ պատրաստակամ կ'երեւար եւ մարզանքներէն վերջ խոնջէնքի բնաւ երեւոյթ չէր ցուցներ»։ Այս տեղեկագրին նշանակութիւնը հասկնալու համար, պէտք է մտքի առջեւ ունենալ նաեւ որ մարզանքներէն շատ առաջ արդէն հրաժեշտ տուած էր ֆիզիքական աշխատութեանց, եւ մարզանքներու միջոցին սնունդի չափը կը մնար անփոփոխ, մարմնին մեքենականութիւնը՝ անխաթար եւ կորովը կատարեալ, իսկ ֆիզիքական յիշեալ փորձերուն յաջորդող խոնջէնք ու չարաւաղութիւն բնաւ։

Հիմա տեղն է ըսելու թէ՝ ենթակային՝ 7 օրուան միջոցին բոլոր ծախքն էր 77 սէնթ։ Ենթական կ'ըսէ թէ 5 տարի է այս կերպով կ'ապրի, օրը երկու անգամ կը ճաշէ, շատ կը սիրէ շաքարն ու ածխաջրային նիւթերը, եւ հակառակ միս չուտելուն միշտ քաջառողջ ու աշխատելու միշտ պատրաստակամ գտնուած է, թէ՝ կերակուրները շատ լաւ կը ծամէ որով մարսողութիւնը կը դիւրացնէ եւ կերակուրի օգտակար մասէն աւելի մեծ բաժին մը կ'իւրացնէ։ Աս բոլորը, մեզ կը յիշեցնեն Ասիական ցեղերը պտղակերները եւ կաթնակերները, որոնց ապրելակերպը ուսումնասիրելու վրայ է Քալիֆօրնիոյ համալսարանէն բրոֆեսօր Ճաֆֆայի նախաձեռնութեամբ, որ միանգամայն կ'որոնէ բնախօսական մեծագոյն խնայողութեանց միջոցները որոնց շատ պէտք ունի մեր դէպ ի գործնականը դիմող ժողովուրդ մը։

Եթէ վերի պարագան բացառիկ եւ հազուադէպ երողութիւն մ՛ըն է, պէտք է գիտնալ միայն, իսկ եթէ, իրաւցնէ մարդկային ազգը ցարդ ընդունուած պայմաններէն տարբեր հանգամանքներու տակ կրնայ պարենաւորուիլ, ժամանակն է զանոնք ճշդելու, որովհետեւ մեր սնունդի չափերը անտանելի ըլլալու աստիճան ծանրաբեռնուած են։ Ուրեմն այս խնդրոյն լուրջ նկատառութիւնը, այսինքն սակաւակեցութեան եւ սակաւապետութեան սահմաններուն ճշդումը ոչ միայն շռայլ ծախքերու թիւը պիտի զեղչէ, այլ նաեւ պիտի ապահովէ մարդկութիւնը անկանոն սնունդի վատթար հետեւանքներէն, որոնք կը խանգարեն անհատներու եւ ... ջանկութիւնը։

ՏՔԹ. ՐՈՒՍԷԼ ՉԻԹԹԸՆՏԸՆ
Թարգմ. Վ. Ս. ԲԻՒՐԲՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ ընդարձակօրէն քննութեան եւ խորհրդածութեան առարկայ եղած է Ռուսիոյ Ցարին եւ Գերման Կայսեր տեսակցութիւնը։ Պերլինի թերթերը ո՛րքան որ կէս-պաշտօնապէս յայտարարեցին թէ Ցարն ըղձացած է տեսակցութեան հրաւէրը, բայց իրազեկ աղբիւրներ հաւաստած են թէ Վիլհէլմ Բ. փափաք յայտնեց տեսակցիլ Ցարին հետ։ Շարժառիթը կրկին էր։ Նախ՝ Ռուսիոյ սեղմանաւորական եւ տնտեսական կացութիւնը դիտել Պետութեան (Գերմանիոյ) համար խորապէս շահագրգռող խնդիր մըն է, եւ երկրորդ՝ գերման կայսեր բնական փափաքն էր ֆրանքօռուս զինակցութեան դէմ փորձ մը ընելու, անգլեւ-ֆրանսական համաձայնութեան դէմ փորձին անյաջողութենէն վերջ։

Ցարին կողմէ գերման կայսեր հրաւէրին ընդունուիլը միջազգային քաղաքականութեան վրայ խիստ լուրջ կամ ծանր ազդեցութիւն մը ունենալ չի նկատուիր, որովհետեւ յայտնի է դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ թէ՝ Գերմանիա այդ փորձին մէջ ալ չպիտի յաջողի։ Բայց Վիլհէլմ Բ. իբրեւ կորովի վեհապետ մը ի վիճակի էր Ցարին եղբայրաբար խորհուրդներ տալու Ռուսիոյ սեղմանաւորական կացութիւնը պարզելու նպատակաւ. ուստի զարմանալի չէ որ տեսակցութիւնը մեծմասամբ այս հիման վրայ տարածուած ըլլայ երկու կայսրերուն միջեւ։

Կարծողներ ալ եղան թէ գերման կայսրը մտադիր է նոր միութիւն մը կազմել Ռուսիայէն, Ֆրանսայէն ու Գերմանիայէն՝ հաշտութեան բանակցութեանց վրայ ազդելու նպատակաւ, կրկնելով այսպէս 1895ի քաղաքականութիւնը, բայց այսպիսի գաղափարի մը յաջողութիւնը անհաւատալի կը նկատուի, որովհետեւ Ֆրանսա այդ տեսակ ձեռնարկութեան մը մէջ մտնելու բնաւ տրամադիր չէ։ Ուրեմն ամէն պատճառ կայ կարծելու թէ ռուս կառավարութիւնը համոզուած է Ճափոնի հետ անկեղծօրէն վարուելու հարկին վրայ, առանց կրթնելու ո եւ է երրորդ կողմի աջակցութեան կամ ազդեցութեան վրայ։

Զօրաւոր նշաններ ալ կան թէ Ռուս...

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 30

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Թ.

ԲՈՍԹԱՐԻԲԱՅԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

Սովորական խօսակցութիւններէ ու հիւրամեծարութիւններէ ետք հիւրերը առաջնորդեց իրենց յատկացուած սենեակը, որպէսզի հանգստանան։ Վայրագութիւնը սակայն որ արմատացած էր Տօն Ժօզէի արիւնին մէջ կ'եռեւեփէր եւ ամէն տեսակ չարիք գործելու կը մղէր այս խաբեբայ Սպանիացին. ուստի հետեւեալ օրը ամէն նկատում ոտքի տակ առնելով ուղղակի Սըր Մօուլթօնի դիմեց եւ առանց յառաջաբանի ու փափկանկատութեան Միս Օռէթի ձեռքը խնդրեց անկէ։

—Այս դղեակին մէջ ըսաւ մատուռի նման սենեակ մը զարդարել տուած եմ ուր քահանայ մըն ալ կ'սպասէ, ուստի կրնանք անմիջապէս կատարել պսակի արարողութիւնը։

—Աղջիկս բողոքական է առարկեց Սըր Մօուլթօն եւ Կաթոլիկ քահանայի մը պսակը չկրնար վաւերականութեան հանգամանք մը ունենալ անոր վրայ։

Տօն Ժօզէ որ ալ աւելի մեծ ընդդիմութեան կը սպասէր, Սըր Մօուլթօնի տխմարութեամբ ըրած այս փցուն առարկութենէն քաջալերուելով,

—Մենք հիմա պսակը կատարենք ըսաւ, ետքն ալ ձեր հիւպատոսին առջեւ կ'երթանք կը պայմանաւորուինք։

Ամբարտաւանութեան այս աստիճանին չէր կրնար դիմանալ Միս Օռէթ, ուստի դայրոյթին ծայրայեղութենէն գրգռուած,

—Ես ամուսնանալ չեմ ուզեր, պարոն, ըսաւ, դուք չէք կրնար անգլիական հպատակ աղջիկ մը բռնի ձեզի հետ ամուսնանալու ստիպել։

Օրիորդին այս կտրուկ առարկին վրայ ալ աւելի գրգռուեցաւ Տօն Ժօզէ որ վայրագ ժպիտով մը,

—Աչքս աղէկ նայեցէք Օրիորդ ըսաւ, իմ անունս Գամպօս կառավարիչ Տօն Ժօզէ է, ես երբ կը դիջանիմ ձեզի հետ ամուսնանալու, դուք ալ պէտք չէ որ ընդդիմանաք։ Նոյն իսկ եթէ ընդդիմանաք ալ պիտի տեսնէք որ անոնք արժէք չունին իմ կամքիս առջեւ։

Միս Օռէթ հիանալի անվեհերութեամբ գլուխը բարձրացուց եւ շեշտակի նայելով խաբեբային աչքերուն մէջ

—Եթէ պատուոյ զգացում կը կրէք ըսաւ, եթէ ճշմարտապէս մարդ էք, պէտք չէ որ անպաշտպան աղջիկ մը բռնաբարել յանդգնիք։

Տօն Ժօզէ պատասխան չտուաւ։ Հրաման ըրաւ հոն ներկայ գտնուող չորս բռնիկներուն որոնք անմիջապէս երկու թեւերը կապեցին Սըր Մօուլթօնի,

—Բանտը տարէք, գոչեց, թող երթայ մտածէ հոն եւ վաղն առտու իր վերջնական խօսքը թող տայ ինծի։

Միս Օռէթ հօրը այսպէս կալանուիլը տեսնելով,

—Ամէն բան կրնաք ընել պարոն, գոչեց, քանի որ ոչ պատիւ ունիք ո՛չ ալ խիղճ։ Այո՛, հիմա ամէն բան կուգայ ձեր ձեռքէն, կրնաք զիս ալ մեռցնել, բայց երբեք չէք կրնար զիս ձեր կինը հռչակել։

Միս Օռէթ այս յայտարարութիւնը ընելէ ետք անձնապաշտպան ըլլալու համար չորս կողմը ինկաւ գործիք մը փնտռելու։ Իսկ Տօն Ժօզէ անոր մօտենալով,

—Իմ վրաս սխալ գաղափար գոյացուցած էք Օրիորդ, ըսաւ կեղծ մեղմութեամբ մը, ես չեմ ուզեր որ Ձեր սիրտը մազի չափ վիրաւորուի, Ձեր կեանքը ինծի համար թանկագին է. եւ իր լպիրշ ձեռքերով աղջկան մէջքէն բռնելուն պէս զայն դէպի սենեակ մը առանձնացուց։

Փօվօռի որ հեռուէն այս եղեռնական տեսարանը կը դիտէր, բնաւ յուզումի նշան մը չէր ցուցներ. կարծես թէ շատ պարզ, շատ սովորական դէպք մըն էր որ տեղի կ'ունենար։ Մինչեւ իսկ գոհ ալ կը մնար Անգլիացիին ու աղջկանը խոշտանգումէն որոնք Լավառէտի աջակցած էին անոր իր նկատմամբ շոգենաւին մէջ գործադրած չարիքներուն առթիւ։ Ուստի Տօն Ժօզէի վայրագութեանը պահուն,

—Լավառէտ պիտի չկրնայ ամուսնանալ Միս Օռէթի հետ, կ'ըսէր. բայց Տօն Ժօզէ ալ իր իշխանութիւնն ու ուժը ի չարն կը գործածէ, այնչափ բռնութիւն ներելի չէ ո եւ է մէկու մը համար։

Ժ.

ԱԶԱՏԱՐԱՐ

Երբ Փօռզի դղեակին մէջ այս դէպքերը տեղի կ'ունենային, Լավառէտ ալ իր գինովցած պանդոկին մէջ կը քնանար անվերջ խռռոցով. Աղուէս վաշխառուն երիտասարդին գինիին զատութեան մէջ թմրեցուցիչ հիւթ մը նետած էր, ուրկէ խեղճ տղան գինովութեան ամենէն ծանր աստիճանին ենթարկուած՝ չէր կրնար սթափիլ։ Վերջապէս, առտուն երբ աչքը բացաւ, պահ մը ուշակորոյս մնալէ ետք, չը կրցաւ իր ուր ըլլալը հասկնալ. միտքը կը չարչարուէր դեւ տխրասարսուռ երազներու մղձաւանջով մը, եւ չէր կրնար հասկնալ թէ ի՛նչ ընելու համար եկած էր հոն։ Սենեակին պատուհանէն թափանցող արեւը վերջապէս սթափեցուց Լավառէտը որ խելքը գլուխը ժողուելով անմիջապէս յիշեց Փօվօռիի իրեն ըրած սպառնալիքները։ Ներքին բնազդ մը զգացուց իրեն թէ վաշխառուին այս խաղին տակ ծանր վրէժխնդրութիւն մը կար ծածկուած. իր առանձնացումը՝ անպատճառ նպատակաւոր պէտք էր ըլլալ եւ Միս Օռէթի ու հօրը գլխուն փորձանք մը բանալու համար էր որ, զինքը այս աստիճան գինովցուցած էին։

Երիտասարդ խմբագիրը այս նախազգացումներէն տագնապած՝ երբ անկողինէն դուրս ցատկել փորձեց, խիստ ծաղրական եւ միեւնոյն ժամանակ վշտառիթ երեւոյթի մը առջեւ գտաւ զինքը. ամբողջ սենեակը տակն ու վրայ ըրաւ եւ սակայն չի կրցաւ գտնել ոչ հագուստները եւ ոչ ալ հրազէնները։ Նախապէս ենթադրեց թէ

Ջորեքպանները ու անոնց օգնականները զիրենք կողոպտած էին եւ սակայն, քիչ մը մտածելէ ետք, համոզում գոյացուց որ Փօվօռիէն ուրիշ ոչ ոք կրնար սատանայական չարիք մը ծրագրել իրեն նկատմամբ։

Երիտասարդին տեսակէտով խիստ չարագուշակ էր 13 թիւը եւ այն օր ալ յուլիսի 13րդ օրն էր. ուստի Լավառէտ համոզուած ըլլալով որ այն չարաչուք օրը իր գլխուն բացած էր այս փորձանքը, պանդոկապետուհին կանչեց ուրկէ հասկնալով որ ժամը առտուան ութն է (Ը. Ե.), եւ բոլոր ուղեւորները առանց իրեն իմացնելու ճամբայ ելած են, ալ աւելի հաստատուեցաւ իր յոռի նախազգացումներուն մէջ.

Երիտասարդը պանդոկապետուհիին հետ խօսած պահուն ոտքի ձայներ լսելով իր սենեակին պատուհանին տակ,

—Դուք, ամէնքն ալ գացին ու պանդոկին մէջ մարդ չմնաց ըսիք, մինչդեռ հիմա ոտքի ձայներ կ'առնեմ, ըսաւ։

—Անոնք ձեր վրայ հսկելու պաշտօն ունեցող զինուորներուն ոտքի ձայներն են, պատասխանեց կինը։

—Զինուո՞ր, հարցուց Լավառէտ, ինչ գործ ունին զինուորները ինծի հետ։

(Շարունակելի)

սիա անկեալ է հաշտութեան փափաքելուն մէջ, և թէ պատերազմական տագնապի խնդիրը կամ հողային բաժանման մը խնդիրը այլ ևս անկարելի արգելք մը պիտի չըլլայ հաշտութեան դէմ։

∴ Վիեննայի մէջ պաշտօնական օտար դեսպան մը Տէյլի Թելէկրաֆի Թղթակցին հետ խօսակցութեան մը միջոցին, յայտարարեց թէ տեսակցութեան փափաքը յայտնողը եղած է Իրոք Զարը, որուն այս մտադրութիւնը երկար ատենէ ի վեր ծանօթ էր դիւանագիտական աշխարհին, բայց գործադրութեան արագութիւնը անակնկալ մը եղաւ, նոյն իսկ Ռուսիոյ արտասահմանի ներկայացուցիչներուն։

∴ Թաճ կ'ըսէ թէ ի վիճակի է հաստատելու որ ռուս կառավարութիւնը վերջին պահուն ծանուցած էր Մ. Ռուվիէի թէ տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Զարին ու գերման կայսեր միջեւ։ Բայց ամէն պարագայի մէջ ֆրանսական թերթերը գոհ չեն Մ. Ռուվիէի քաղաքականութենէն, և այս կայսերական տեսակցութիւնը անոր մէկ անյաջողութիւնը կը նկատեն։ Ըստ ոմանց կան մինչեւ իսկ թէ Մ. Ռուվիէի անկումը առաջ պիտի գայ այս պարագային, ճիշդ ինչպէս Մ. Տէլքասէ ինկած էր տարբեր պարագայի մը բերմամբ։ Պերլինի ռուս սեղանաւորական գործակատարը երկար խօսակցութիւն մը ունեցած Պիւլով իշխանին հետ, կը հաւաստեն թէ Գերմանիա և Ռուսիա դրամագլուխ պիտի աջակցի Ռուսիոյ կարօտութիւններուն. բայց Բարիզի մէջ ընդհանուր նախադրութիւնը ա՛յն է թէ Գերմանիա ի փոխարէն այս դրամական զոհողութեան՝ քաղաքական կարեւոր շնորհումներ ձեռք բերած պիտի ըլլայ։ Գերմանիա ա՛յնպիսի երկիր մըն է, կ'ըսեն Բարիզի թերթերը, որ առանց կարեւոր շնորհումներու փոխառութիւն չի կնքեր։ Որքան որ փիլիսոփաներու և վերացական գիտութեանց երկիրն է Գերմանիա, բայց անոր արտաքին աշխարհահայեցողութիւնը հիմնուած է գործնական օգուտներ ձեռք բերելու քաղաքականութեան մը վրայ։ Մէկ խօսքով, ընդհանուր տպաւորութիւնը ա՛յս է թէ Պօրկոյի կամ Պիօրքոյի ծովածոցին մէջ Վիլհէլմ Բ.ի կարճատեւ այցելութիւնը առանց մեծ օգուտներու չեղաւ Գերմանիոյ համար։ Վօսիշէ Զայթունկ այս այցելութեան իբրեւ հետեւանք կը նկատէ Գերմանիոյ միջազգային դիրքին յանկարծ նոր լոյսով մը պայծառանալը. Գերմանիոյ անունը, կ'ըսէ, հիմա նորէն թունդ կը հանէ ջիղերը Լոնտոնի ու Բարիզի մէջ։

Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔ

Հաշտութեան բանակցութեանց միջոցին Վիթթէ օրագիր մը պիտի բանէ, զոր ամէն օր անխափան պիտի հաղորդէ Զարին։ Լամստորֆ կոմսին հետ չէ որ հաղորդակցութեան մէջ պիտի ըլլայ, այլ ուղղակի Զարին հետ, և այս վերջինը արտաքին գործոց նախարարին պիտի հաղորդէ Վիթթէի ամենօրեայ հեռագրական լուրերը։ Հետեւաբար Զարը ինք պիտի վարէ հաշտութեան բանակցութիւնները։

∴ Չինական գործերուն շատ մօտէն տեղեակ անձնաւորութիւն մը, որ շատ տարիներ Բէքինի մէջ ապրած է, և հիմակ ալ Երկնային Կայսրութեան առաջնակարգ անձնաւորութիւններուն հետ շփման մէջ է, հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Ցայշէ իշխանին արտասահման ուղեւորութեան և Չինաստանի վարչային նոր փոփոխութիւններուն վրայ.—

Չինացի իշխան Ցայշէ կայսերական հրովարտակով կը պատրաստուի ի մօտոյ ուղեւորութիւն մը կատարել արտասահմանի մէջ։ Իր ճամբան պիտի սկսի Վիեննայէն։ Իշխանին պիտի ընկերանայ Չինու վարչային փոփոխութեանց բարեկամ Հոնանի կառավարիչ Թուանֆանկ։ Որովհետեւ իշխանին հետեւորդներուն մէջ պիտի գտնուի նաեւ պատերազմական նախարարին փոխանորդը և ելմտական գործոց բաժնի պաշտօնատար մը, յայտնի է թէ զինուորական օգափոխութեան մը վրայ չէ խնդիրը, այլ շատ աւելի բարձր նպատակ մը ունի և հետեւաբար միջազգային կարեւորութիւն մը։ Պատուիրակութիւնը Չինաստանէն ճամբայ կ'ելնէ ա՛յնպիսի ժամանակի մը մէջ, երբ Չինաստան իր բոլոր ուժով կը խորհի եւրոպական վարչային մեթոտները ընդգրկել ա՛յնպիսի արագութեամբ, որուն վրայ մինչեւ հիմա կը տարակուսէին Եւրոպայի քաղաքագէտները։

Չինաստանի մէջ ի մօտոյ պիտի ստեղծուի զինուորական, ինչպէս նաեւ վարչային ու տնտեսական մեծ փոփոխութիւն մը, և Չինու լիազօրները ճամբայ կ'ելնեն, իրենց իսկ աչքերով տեսնելու այն օրէնսդրական հաստատութիւնները, զորս կ'ուզուի յաջողութեամբ գործադրել Չինու մէջ ալ։ Բոլորովին սխալ է ենթադրել թէ Ցայշէ իշխանին պաշտօնը միմիայն դիւանագիտական ըլլայ։ Հաւանական է որ այս պատուիրակութեան պաշտօնին մէջ դիւանագիտականն ալ պարունակուի, այց պէտք է գիտնալ թէ Չինաստան հիմակ այլեւս իր ներքին ուժերուն գիտակցութիւնը ստացած է, և իր մարդիկը ճամբայ կը հանէ նոյն ա՛յն ոճով, որով ճարտարական պատուիրակութիւններ Եւրոպա և Ամերիկա այցելեցին ներկայ Միքատոյին առաջին օրերուն, և որուն արդիւնքը եղաւ Ճարոնի հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնը։ Այս վարչային պատուիրակութեան ներշնչողն եղած է Չիլիի փոխարքան՝ Եուանշիքայ, որ երկար ատենէ ի վեր յեղաշրջողներու կը պատկանի։ Բէքինի Չինու վարչային կերպարանափոխութիւնը առաջ բերելու և Ծ. Արեւելքի մէջ պատմական նոր թուական մը սկսելու նպատակաւ։ Երբ Ցայշէ իշխանին, անոր զինուորական և ելմտական խորհրդականներուն պէս մարդիկ Եւրոպա կուգան, որոշած են ուրեմն համոզել նոյն նպատակին, ի՛նչ նպատակի որ ուղղուին համոզել Իվաքուրա, Եամակաթա կամ Իթօ Ճարոնացիները իրենց մէկէ աւելի եւրոպական ու ամերիկեան պատուիրակութիւններուն միջոցաւ։

Չինաստան կ'ուզէ վարչային ընդհանուր բարեքարգումներ եւրոպական քաղաքակրթութեան օրինակին համաձայն։ Միմիանդ տնտեսական բարեկարգութիւնները հոգածութեան առարկայ պիտի ըլլան չինացի պատուիրակներուն, որոնք իրենց երկրին բազմապատիկ հարստութեանց աղբիւրները արդիւնաբերելու, զանոնք կազմակերպելու և վերակազմելու համար շփման մէջ պիտի գտնուին Եւրոպայի մասնագէտ անձնաւորութեանց հետ, գործածելով զանոնք իբրեւ խորհրդական։

Դիտելի պարագայ մըն է որ Չինաստանի արտասահմանի դիւանագէտները արդէն ժամանակէ մը ի վեր այդ ոգիով կը գործեն, և հետեւաբար Ցայշէ իշխանին պատուիրակութեան առջեւ ճամբան հարթած են։ Վիեննայի չինական դեսպան Եանկչէնկ արդէն իսկ երկար յեղաշրջողներու մասնակցած է իր կառավարութեան, քաղաքակիրթ աշխարհը գործակից ընել Չինու վարչային վերակազմութեան, կոչում ընել միջազգային մասնագէտներուն, և անոնց ձեռքով տնտեսականօրէն փոխակերպել Չինաստանը։ Վիեննայի դեսպանը մանաւանդ Բէքինի կառավարութեան յանձնարարած է իբրեւ տիպար ընդունիլ Աւստրիոյ—Մաճառստանի քաղաքատնտեսական ու կրթական դրութիւնները, և աւստրիացի մասնագէտներ գործածել, և տալ Չինաստան միջազգային մրցումէն ալ ազատած կ'ըլլայ, որովհետեւ Աւստրիա գաղթային աշխարհակալութիւն չունենալով յարմարագոյն երկիրն է՝ որմէ կարելի է ընդունիլ Չինու վարչային խորհրդականները։ 1900ին Բէքինի արշաւանքին մասնակցող աւստրեւմաճառ զինուորները իրենց վարքով ու բարքով Չինացիներուն համակրութիւնը գրաւեցին, և Աւստրիոյ անունը հիմա շատ լաւ կը հնչէ Բէքինի մէջ։

Ծ. Արեւելքի համար նոր դարագլուխ մը կը պատրաստուի։ Արդէն իսկ բաւական քանիր եղան մինչեւ հիմայ։

Ինչպէս յայտնի է, Չինաստանի տիրող Հարստութիւնն է Մանչուներուն Հարստութիւնը, որուն օրրանը կը գտնուի Մանչուրիոյ մէջ, ուր Մուքտէնի մօտերը կը բարձրանան կայսերական հուշակոթող դամբարանները։ Չինացիին և Մանչուին միջեւ տարբերութիւնը խիստ խորունկ էր ասկէ առաջ։ Սակայն ժամանակէ մը ի վեր կատարեալ հաւասարութիւն կը տիրէ երկուքին միջեւ, և հիմա Մանչուները Չինացիներէն առաւելութիւն մը չունին։

Ասկէ առաջ ծերերը միայն պաշտօնի կը կոչուէին չինական հին սկզբունքին համեմատ, բայց հիմա երիտասարդներն ալ ո՛չ միայն Չինու մէջ բարձր պաշտօններու կը հասնին, այլ արտասահմանի դիւանագիտական պաշտօններու ալ կը կոչուին։ (Վիեննայի չինական դեսպան Եանկչէնկ 40 տարեկան է։)

Բոլոր չինական դեսպանները ո՛չ միայն քանի մը եւրոպական լեզուներ կը խօսին, այլ կատարեալ գաղափարներ ունին նաեւ եւրոպական երկիրներուն վրայ։

Կրթական դրութեան գալով, այլ եւս Չինաստանի մէջ ասկէ առաջ եղածին նման վերացական գիտութիւնները միայն չեն ուսուցուիր, այլ նաեւ գործնական գիտութիւնները։ Ուսուցչական դասախօսութեան ընդհանուր հիմնագիծը պատրաստուած է արդէն։

Քննութիւններու հին դպրոցական մեթոտը հիմա տակաւ առ տակաւ կը փոխուի։

Զինուորական բարեկարգութիւնը սկսած է, և մարզանքի եւրոպական դրութիւնը հետզհետէ կ'ընդհանրանայ։

Չինացի ուսանողներ կը ղրկուին Ճարոն, Ամերիկա և Եւրոպա ուսումնասիրելու համար։

Չինաստան հազարաւոր ուսանողներ կը ղրկէ Ճարոն, հարիւրաւորներ Ամերիկա և Եւրոպա, պետական ծախքով, որոնք յետոյ իրենց երկրին մէջ պիտի արժեցնեն իրենց դաստիարակութիւնը։

Այս ընդհանուր ծրագրին գործադրութեան հիմնական մղում պիտի տայ Ցայշէ իշխանին պատուիրակութիւնը, որ միութիւն մը պիտի հաստատէ Չինաստանի և եւրոպական երկիրներուն միջեւ։

Ահա թէ Ծ. Արեւելեան պատերազմը ի՛նչ մեծ նշանակութիւն ունեցաւ, և թէ ի՛նչպէս Ռուսիա իր նախայարձակ քաղաքականութեամբ ուղղակի կերպով առաջ բերաւ նոր Ծ. Արեւելք մը, որուն քաղաքակիրթ անդամը մինչեւ հիմա Ճարոն միայն կը կարծուէր։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Նայէ Ֆրայէ Բրէսէի Իւեկ (կիրակի) իրիկուան թղթաբերով առնուած Յուլիս 28ի թիւէն.

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ֆրանսական մամուլը վերջին 24 ժամուան մէջ կարեւոր յայտնութիւններ սկսաւ ընել։ Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ խմբագրական մը գրելով կայսերական տեսակցութեան վրայ, յայտարարած էր թէ Պերլինէ առնուած իրազեկ լուրերու նայելով, գերման կայսեր նպատակը չէ եղած միայն հասցնել ֆրանքեւռուս զինակցութեան, այլ Ն. Վեհափառութիւնն ա՛լ աւելի բարձր քաղաքական նպատակ ունի։ Այս յօդուածը Բարիզի մէջ մեծ տպաւորութիւն առաջ բերաւ։ Թաճ ամբողջ արտատպելով նոյն խմբագրականը, դիւանագէտի մը ալ կարծիքը հարցուց կայսերական տեսակցութեան վրայ։ Թաճ գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ նոյն դիւանագէտին հետեւեալ բացատրութիւնները.— «Այս ամբողջ գործին հետեւանքը պիտի ըլլայ մերձեցում մը առաջ բերել Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ ռուսական հովանաւորութեան տակ, Ֆրանսան բաժնել Անգլիայէն և վերջ ի վերջոյ Անգլիան կղզիացնել։ Երկար ատենէ ի վեր Վիլհէլմ կայսեր քաղաքականութիւնը այս նպատակին կը ձգտի։ Այս հիման վրայ էր որ Ն. Վեհափառութիւն ճամբորդեց Թանճէր և ապա Պօլիօ։ Դուք՝ Ֆրանսացիք՝ շատ շուտ եփ կ'ելնէք, շատ կը գրգռուիք, բայց պիտի հասկնաք ի մօտոյ գերման կայսեր գործողութեան բուն նպատակը, որ ձեզի դէմ ուղղուած չէ։ Եւ թերեւս այս տեսակցութիւնը աւելի ձեզի օգտակար ըլլայ։»

∴ Անգլիական թերթերը նոր պայքար մը սկսան գերման մամուլին այն ենթադրութեանց դէմ թէ՝ Անգլիա ի՛նչ որ ընել ուզեց Գերմանիոյ մասին, հիմա գերման կայսեր ուժիմ ու գործնական քաղաքականութեան շնորհիւ, նոյնը պիտի պատահի Անգլիոյ, այսինքն ո՛չ թէ Գերմանիա պիտի մեկուսացուի, այլ Անգլիա։ Լոնտոնի թերթերը կը յորդորեն Պերլինի թերթերը իրենց այդ տեսակ ենթադրութիւններուն մէջ չափազանց փութկոտութիւն չընել։ Տեսնենք թէ, կ'ըսեն, Գերմանիա ի՛նչպէս պիտի կղզիացնէ Անգլիան, անոր շուրջ թշնամութիւններ գրգռելով։ Վերջապէս Անգլիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութեանց փափուկ խնդիրը դարձեալ մէջտեղ ելած է, և Մր. Պալֆուրի նախարարութիւնը նոր գործ, նոր աշխատութիւն գտած է հիմա իրեն առջեւ։ Անգլիական թերթերը անհրաժեշտ կը նկատեն անգլիական նաւատորմին կրկին զօրացումը։

Ծ. ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Թօքիոյէ հասած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Ճարոնցիք յուլիս 25ին գրաւեցին Սաղալին կղզիին քաղաքային վարչութեան կեդրոնը, Ալէքսանտրովսք։

Ալէքսանտրովսքի գրաւմամբ աւարտեցաւ Սաղալինի ճարոնական տիրապետութիւնը, որ արդէն իսկ կը գուշակուէր յայտնապէս, Պալթիկի նաւատորմին ոչնչացումէն վերջ։ Ալէքսանտրովսքի անկումին հետեւանօք կղզիին միւս մասերուն մէջ ռուս ջոկատներուն ընդդիմութիւնը գրեթէ անպատակ կը մնայ։ Անոնք պիտի պարտաւորուին անօթի մնալով դէպ ի ծովեզերք՝ ճարոնական պահակներուն մօտենալ և անձնատուր ըլլալ, հետեւաբար Ճարոնցիք բնաւ պէտք չունին ներսերը երթալու։ Սաղալինի բնիկները ձուկ ուտելով միայն կրնան բաւականանալ, բայց բուն ռուս տարրը անկարելի է որ այդ սնունդով գոհանայ։

Ալէքսանտրովսքի առումէն առաջ, զօրավար Լինէվիչ Յուլիս 24ին կը հեռագրէր թէ Քասթրի ցամաքը երեք ճարոնական վաշտ մը, ճարոնական գրոհ պարպեց փարոսի աշտարակին վրայ, և այսպէս առաջին անգամ Ճարոնցիք ոտք դրած եղան բուն ռուսական հողի վրայ։

Քասթրի ծովածոցը կը գտնուի ասիական ցամաքին արեւելեան ծովեզերքին վրայ, այսինքն ռուսական ծովեզերեայ գաւառին ծայրը, Սաղալինի կղզիին ամենահիւսիսային գլխաւոր նաւահանգիստին՝ Տէի դիմացը, որ Ալէքսանտրովսքի հետ ընդծովեայ պարանով մը կապուած է։ Ալէքսանտրովսքի գրաւմամբ Ճարոնցիք 50 քիլոմէթր ալ մօտեցած կ'ըլլան Ամուր գետին։

Ռուսք Էրակի տակին նաւերնա և Սիլքօվա գիւղերը, բայց չկրցան կրակել Ալէքսանտրովսքը, որուն կառավարական շէնքերուն վրայ հիմա ճարոնական դրօշը կը ծածանի, ինչպէս նաեւ քաղաքին տուներուն վրայ։

464 ռուս գերիներ Յուլիս 25ին Սաղալինէն ճամբայ հանուեցան Նարաշինօ տարուելու համար։ Իսկ ոչ-պատերազմիկները Եօքօհամա պիտի ղրկուին, ինչպէս հեռագրած է Տէյլի Թէլէկրաֆի թղթակիցը։ Գերիներուն մէջ գտնուած 11 պաշտօնեաներէն 9ը անձնատուր եղան Տավլինի անտառին կռուէն վերջ, պայմանաւ որ արտօնուին իրենց թուր կրելու։ Ճարոնի պատերազմական նախարարութիւնը այս արտօնութիւնը տուաւ ապա։ Ռուս գերիներուն վրան գլուխը թափած թափթփած է, և զինուորի տպաւորութիւն չեն ըներ բնաւ։ 464 հոգիին մէջ հազիւ կայ Ռուս մը որ քիչ մը անգլիերէն կը հասկնայ։ Գերիներէն 19ը վիրաւորուած են, բայց ոչ ծանրապէս։

∴ Ռուսինիկիւ իբրեւ հաստատ կը հեռագրուի Լոնտոն թէ Օգս. 5ին, հաշտութեան ժողովին առաջին նիստին մէջ իսկ պիտի հասկցուի թէ պատերազմը պիտի շարունակուի՞ թէ հաշտութիւն պիտի ըլլայ։ Նոյն օրը Պարոն Քօմուրա ճարոնական պայմանները պիտի հաղորդէ Մ. Վիթթէի։ Ճարոն չի փափաքիր Ռուսիան վհատեցնել, բայց տեւական խաղաղութիւն մը ապահովելու համար պատերազմական տուգանք պիտի պահանջէ, պատերազմական բուն ծախքերուն համար միայն, այսինքն 200 միլիոն անգլ. ոսկի։ Ճարոն պիտի պահանջէ նաեւ որ Մանչուրիա Չինաստանի վերադարձուի։ Պարոն Քօմուրա Ռուզվէլթ նախագահին հետ պիտի տեսակցի, և կը կարծուի թէ այս տեսակցութիւնը զինադադարի խնդրոյն հետ կապակցութիւն ունի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻԴԸ.— Գերման նաւատորմին Պալթիկի ծովուն մէջ կատարած վերջին ուղեւորութեան տպաւորութիւնը հակակշռելու համար, Մանշի անգլիական նաւատորմիղը Օգս. և Սեպտ. ամիսներուն նոյն ծովուն մէջ պտոյտներ պիտի կատարէ։ Օգս. 20ին ճամբայ պիտի ելնէ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆ ԶՕՐՔԵՐԸ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.— Գերման Քամերունի գաղթավայրին և ֆրանսական Քոնկոյի սահմանագլխուն միջեւ գերման և ֆրանսացի զինուորներուն ընդհարման վրայ պաշտօնական տեղեկութիւն հասած չէ դեռ։ Խնդրոյ տակ եղած ճակատին մէջ սահմանագլխի ճշդում դեռ չէ կատարուած, ուստի թիւրիմացութիւն կարելի է միշտ պատահիլ։ Գերման կառավարութիւնը Քամերունի կառավարիչէն հեռագրով ընդարձակ տեղեկութիւններ ուզեց։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԻՒՐԵՐԸ ԹՕՔԻՕՅԻ ՄԷՋ.— Միացեալ Նահանգաց պատերազմական նախարար Թաֆթ և Օր. Ալիս Ռուզվէլթ հանդիսաւոր ընդունելութեան ընդունուեցան Ճարոնի կայսեր կողմէ։ Ընդունելութենէն վերջ փառաւոր հացկերոյթ և դաշտային զբօսանք տեղի ունեցաւ։ Ամերիկեան հիւրերը այցելեցին Միքատոյին սեփական պարտէզին մէկ մասը, ուր մինչեւ հիմա ոեւէ օտարական չէր մտած։

ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Լոնտոնի վերջին թերթերը սեղմանաւորական կացութեան վրայ խօսելով, ի վեր կը հանեն միջազգային սակարանական գործոց գոհացուցիչ վիճակը, և երկու պատճառի կը վերագրեն զայն.— Նախ՝ Անգլիոյ նախարարական տագնապին վերջ գտնելը, երկրորդ՝ Վիլհէլմ կայսեր և Զարին տեսակցութիւնը։ Ծ. Արեւելքի մէջ հաշտութեան կնքումին հաւանականութիւնները կ'աւելնան, և խաղաղութեան համար լաւատես են կարծիքները։ Կայսերական տեսակցութեան առաջին արդիւնքը եղաւ ռուս արժեթուղթերուն բարձրանալը։ Ճարոնական թուղթերը միշտ բարձր են արդէն։

ԱՌԻՒԾԻ ՄԸ ՓԱԽՉԻԼԸ.—Անցեալ իրիկուան աննկարագրելի սարսափ մը տեղի ունեցաւ Լոնտոնի մէկ արուարձանին մէջ, ուր կենդանիներու ցուցադրութիւն մը եղած էր։ Էգ առիւծ մը փախաւ իր գառագեղէն, և սոսկալի սարսափը տիրեց հանդիսատեսներուն մէջ, որոնք պոռալով կանչելով սկսան փախչիլ՝ զիրար կոխոտելով։ Ցուցադրութեան վարիչները և պահապանները հրացան առին, և աշխատեցան կենդանին զարնել, բայց չյաջողեցան, և պահապաններէն մին իսկ զարնուեցաւ գարշապարէն։ Էգ առիւծը գառագեղէն դուրս խոյանալով հանդիսարանին կողմնակի դուռներէն փախաւ փողոցները, ուրկէ ալ ետեւէն կը վազէին իր պահապանը և ուրիշ զինեալ մարդիկ։ Ամբոխը անյայտ եղաւ մէկ ակնթարթի մէջ, ապաստանելով խանութները, եւ ճամբուն վրայ գտնուած ուրիշ շէնքեր, ոմանք ալ տաղաւարներուն գագաթը մագլցելով։ Առիւծը մօտենալու վրայ էր չարքարովաճառի մը խանութը, բայց ներսը գտնուողները յաջողեցան դուռը գոցել երեսին դէմ։ Հոս վերջապէս կարելի եղաւ զարնել առիւծը, որուն դիակը քաշեցին տարին իր գառագեղը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Յուլիս.— Թօքիոյէն կը հեռագրուի «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թէ ճարոնական տորմիղը խիստ պաշտպանման մը տակ առած է Վլատիվոսթոքը, որուն հետ ամէն հաղորդակցութիւն խզուած է։ Ճարոնական զօրաւոր նաւատորմին մըն ալ կը պաշարէ Սաղալինի, Սիպերիոյ և Քորէայի եզերքները։ Այս ընդհանուր և լայն պաշարումով թէ՛ Վլատիվոսթոք կը մեկուսանայ, որուն դէմ յարձակումը սկսելու վրայ է, և թէ Սաղալինի օգնութիւն փութացնելու ամէն յոյս կը կտրուի։ Վլատիվոսթոքի հրամանատարը վճռական հրամաններ ստացաւ բուռն կերպով և մինչեւ վերջին վայրկեանը դիմադրելու Ճարոնցիներուն և անձնատուր չըլլալու՝ մինչեւ որ ալ կացութիւնը անտանելի և անդիմադրելի չըլլայ։ Գալով Սաղալինի, անոր ճակատագիրը վճռուած է, որովհետեւ ամէն կողմէ պաշարուած է և Ռուսք տեսնելով որ իրենց օգնող չկայ, անձնատուր կ'ըլլան։ Ճարոնցիք զարմանալի գործողութեան մը սկսած են։ Ամէն կողմէ շարժում կայ միեւնոյն ժամանակ, թշնամին շփոթեցնելու և անակնկալի բերելու համար։ Թօքիոյէն լուր մը կ'ըսէ թէ Ճարոնցիք գրաւեցին Քասթրիս նաւահանգիստին փարոսը և այժմ Ալէքսանտրովսք քաղաքը կ'ակներու մէջ է։ Ճարոնցիք զօրք հանած են նաեւ Նիքօլայեվսքի (Սիպերիա) շրջակայքը և մօտերս թէ՛ ծովէն և թէ ցամաքէն պիտի ռմբակոծուի նոյն քաղաքը։

ԹՕՔԻՕ.— Սաղալինի գրաւման նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Քաթաօքա հեռագրելով կը տեղեկագրէ Յուլիս 24 թուով.— Քասթրիի նաւահանգիստը ղրկուած ծովային տորմիղը երբ հոն հասաւ, տեսաւ որ Քրէսթաքամպ փարոսը թողուած է թշնամիէն։ Երբ տորմիղը Պագոլթի կղզին առջեւ եկաւ, Ալէքսանտրովսքի թղթատարական և հեռագրական պաշտօնատունին մէջ գտնուած չորս թնդանօթները սկսան կրակել, բայց մեր նաւերը պատասխանելով լռութեան դատապարտեցին զանոնք։ Ռուսք Ալէքսանտրովսքէ 30 փարսախ հեռու արեւելք երթալով գիւղը քաշուեցան թէեւ, բայց հոն ալ պաշարուած ըլլալով, չպիտի կրնան երկար ատեն դիմադրել։ Այս կերպով, ռուս զօրքերը մօտերս անտարակոյս անձնատուր պիտի ըլլան, որով մենք ամբողջովին և վերջնապէս գրաւած պիտի ըլլանք Սաղալինը։

ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔ.— Վլատիվոսթոքի ռուս զօրութեանց ընդհ. հրամանատարը, Յուլիս 26 թուականով և բերդերու հրամանատարին ուղղուած հրահանգրով մը կը ծանուցանէ թէ ցամաքային ու նաւային բոլոր զինուորները պէտք է համախմբուին Ծ. Արեւելքի ռուսական միջնաբերդին մէջ։

ՊԱՐԻԶ.— Թօքիոյէն եկած լուրերու նայելով Վլատիվոսթոքի նաւահանգիստը պաշարուած է ճարոնցիներէն և ճարոնական տորմիղը կը շրջագայի Սաղալինի և Քորէայի միջեւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյի մեծ սպայակոյտին կարծիքին նայելով երբ սպարապետ Լինէվիչ մինչեւ Խարպին նահանջէ, իր բանակը բացարձակապէս պիտի ոչնչանայ ճարոնական զօրութեանց առջեւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Չինական կառավարութիւնը 20 միլիոն անգլիական ոսկի տուգանք կը պահանջէ Ռուսիայէն, Մանչուրիոյ մէջ ռուսաց կողմէ վնասուած Չինացիներուն վնասներուն իբր հատուցում։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պատերազմական նախարարի փոխանորդ զօր. Րէտիկէր առժամապէս նախարար անուանուեցաւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ռուս պատուիրակ Մ. Վիթթէ օգոստոսի առաջին շաբաթուն հոս կը հասնի և անմիջապէս ձեռնարկելով ժողովին գումարման մինչեւ շաբաթ մը պիտի աւարտին բանակցութիւնները։ Ուիթթէ կ'ըսէ թէ դիւանագիտական շրջանակներու մէջ շրջած զրոյցի մը նայելով, ճարոնցի պատուիրակ Պ. Քօմուրա իր բանագնացի պաշտօնը ստանձնելէ առաջ հետեւեալ պայմանները առաջարկեր է.— Հաշտութեան բանակցութիւնները սկսելէ առաջ ճարոնցիք պէտք է 1. փոխառութիւն մը կնքեն՝ որպէս զի կարենան պատերազմը շարունակել, երբ բանակցութիւնները չյաջողին։ 2. գրաւել Սաղալինը։ 3. Վլատիվոսթոքի դէմ գործողութեան ձեռնարկել. և 4. վճռական հարուած մը տալ Մանչուրիոյ մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մարոքի գործին քննութեան միջազգային ժողովը Նոյեմբերի վերջերը պիտի գումարուի Թանճէրի մէջ։

—Բրէնս օֆ Կալ անգլիական զրահաւորը սաստիկ բաղխում մը ունեցաւ Ճիպրալթարի առջեւ անգլիական Տիւլէն շոգենաւին հետ։ Երկուքն ալ մեծապէս վնասուեցան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ
ԳԱՆՏԻԼԼԻԻ Ս. ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ իրիկուն, ընկերակցութեամբ վարդապետներու և Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Արմենակ Էֆ. Այվազեանի, շոգենաւով մեկնեցաւ Գանտիլլի և նաւամատոյցէն ընդունուեցաւ քահանաներէն, Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն, որոնք Ն. Սրբազնութիւնը առաջնորդեցին եկեղեցի, ուր եկեղեցական արարողութեանց նախագահելէ վերջ գիշերեց Տօքթ. Գասպիկ Էֆ. Շահպազի շքեղ վիլլան։

Երէկ առտու հոյակապ անձրեւոտ օդին, Ս. Առաքելոց այդ բարձրադիր, փոքրիկ՝ այլ սիրուն եկեղեցին լեցուած էր խուռն բազմութեամբ մը։ Արարողութեանց ներկայ էին նաեւ օտարազգիներ և Յունաց Թաղ. Խորհուրդը ամբողջ։ Արարողութիւնները տեղի կ'ունենային ներդաշնակօրէն, առաջնորդութեամբ Գրիգոր Էֆ. Զուլհեանի։ Պատարագին կ'սպասաւորէին Տ. Տ. Եղիաս և Գարեգին վրդ.ները և Մայր եկեղեցւոյ Տ. Գէորգ ու Տ. Տրդատ քահանաները։ Թափօրի միջոցին Ս. Պատրիարք Հայրը, Թաղ. Խորհրդոյ խնդրանքին և վկայութեանը վրայ, դպրութեան չորս աստիճաններ տուաւ տիրացու Պետրոս Յ. Զոչեանի։

Ճաշու Գիրքէն վերջ, Ս. Պատրիարք Հայրը բնաբան առնելով «Եւ անձնեալ գերեզմանաւորքն գիտացաւ ի նոսա» խօսքը, օրուան տօնին աւետիս քարոզ մը խօսեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւն բաւ թէ Յիսուսի գալը և օգտուողութիւնը կը կատարեն օրուան Աւետարանին բուն իմաստը, զոր հրաշքները՝ որոնց ականատես ենք մենք միշտ։ Կեանքը՝ ուր ամէն օր ի յայտ կուգայ Աստուծոյ իմաստութիւնը՝ անսպառական հրաշքն է արդէն։ Այսօրուան աւետարանական խորագիտութիւնը, բաւ Ն. Սրբազնութեան, մեզ այնքան չհետաքրքրեր հրաշքով, որքան անոր բարոյական հանգամանքով։ Յիսուսի գթալը, իր պէտքերուն գոհացում տալու համար իրեն դիմող ժողովուրդի մը նկատմամբ չէր, այլ ժողովուրդի մը՝ որ եկած էր իր մօտ լսելու համար աստուածային խօսքերը և հոգեւորապէս կազդուրուելու համար Աւետարանով։ Առաքեալները միեւնոյն ատեն, բաւ, բարեխօսներ են, քանի որ Քրիստոս իր շնորհները անոնց ձեռքով կը բաշխէր և հիմայ ալ կրնանք մեր խնդրուածքը անոնց Առաքեալներու ուղղել։ Ն. Սրբազնութիւն վերջացուց իր քարոզը ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր Թագաւորին կենաց համար։

Եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը պահ մը հանգստացաւ Թաղ. Խորհրդարանին մէջ և հոն Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն ինչ ինչ հրահանգներ տուաւ թաղին մատակարարական գործերուն մասին։ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Արմենակ Էֆ. Այվազեան պէտքը շեշտեց մէկ քանի նոր ընկերակից անդամներու։ Ս. Պատրիարքը յանձնարարեց որ ներկայացնեն մէկ քանի անձեր, որպէս զի հաստատէ զանոնք։

Ս. Պատրիարք Հայրը յետոյ Տօքթ. Գասպիկ Էֆ. Շահպազի, եկեղեցական դասին և Թաղ. Խորհուրդին հետ գընաց Շահպազեան Էֆ.ի վիլլան, ուր դարձեալ ճոխ սեղան մը տրուեցաւ։ Սեղանին վրայ բաժակաճառեր արտասանեցին Տ. Գարեգին վրդ. Խաչատուրեան և Թաղ. Խորհրդին կողմէ Արմենակ Էֆ. Այվազեան։ Ս. Պատրիարք Հայրը պատասխանելով, նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Տօքթօր Շահպազի և իր ազնիւ ընտանեաց իրեն եղած ասպնջականութեանը համար և յետոյ գովեց Թաղական Խորհուրդը, որ իր կարողութեանը չափով կ'աշխատի օգտակար ըլլալու թաղին եկեղեցիին ու վարժարանին։

Ճաշէն վերջ ներկաները մեկնեցան և Ս. Պատրիարք Հայրը դարձեալ հոն գիշերեց։ Ն. Սրբազնութիւն այսօր ալ Գանտիլլի կը մնայ և վաղը ուղղակի Պատրիարքարան կ'իջնայ։

∴ Ս. Պատրիարք Հայրը երեք ոսկի եկեղեցւոյ շինութեան սնտուկին, և մէկ ոսկի ալ իրենց պաշտօնեաներուն նուիրեց։

ՆՈՐԱԴԱՐՁ ՀՐԵԱՅԻ ՄԸ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Խասգիւղցի հրեայ մը, Խայիմ Մօլքօյի որդին Ավրամ Մօլքօ, որ ասկէ առաջ հրեայ-բողոքականութեան յարած էր, երկար ժամանակէ ի վեր բաղձանք յայտնած ըլլալով Հայ Ս. Եկեղեցւոյ զաւակ կոչուիլ, և այդ ատացած ըլլալով կրօնական կարեւոր գիտելիքները, Կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ և հրամանաւ Ս. Պատրիարք Հօր ու Ազգ. Փոխանորդարանի յանձնարարութեամբ, յիշեալ հրեայ-բողոքական երիտասարդը, անցեալ երկուշաբթի օր Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին մէջ ընդունեց Դրոշմի Ս. Խորհուրդը և հաղորդուեցաւ, ձեռամբ նոյն եկեղեցւոյ փոխ-աւագերէց Տ. Սրբատեան քհ. Կիւրեղեանի և կնքահայրութեամբ ժամկոչ Երզնկացի Պ. Իսրայէլ Թ. Խանզաեանի։ Նորադարձ Հայ-քրիստոնեան կոչուեցաւ Աբրահամ-Յովսէփ։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ աղա Կարապետ Եզեկեանց 200 ռուսական արժեթուղթ նուիրած է իր եղբօր միջոցաւ Սամաթեան վարժարանին, որոնք պիտի յանձնուին եղբօրը մահէն վերջ։ Արժեթուղթերուն ցուցակը ղրկուած է Ս. Պատրիարք Հօր։ Այս արժեթուղթերը կ'արժեն 40,000 ռուպլի։

ԲԵՐԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդը ճարտարապետական քննութեամբ մը ստուգած ըլլալով որ Տօլապ Տէրէյի Սրբ. Կիւրեղեան վարժարանին առաստաղը հինցած և վերջին փոթորիկներէն բոլորովին քայքայուած վիճակի մը հասած է, հաւանական վտանգի մը առաջքը առնելու համար, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ տալ պէտք եղած հրահանգը կարեւորը անօրինելու համար։

ԱՐՄԱՇԻ դպրեվանուց տարեկան քննութիւնները, որոնք Յունիս 27ին սկսած էին, վերջացած են Յուլիս 6ին՝ Թարգմանչաց տօնին օրը՝ դպրոցական հանդէսով մը։ Յուլիս 8էն սկսեալ աշակերտները սկսած են արձակուրդով մեկնիլ իրենց ծննդավայրերը և պարտաւոր են Խաչվերացի տօնէն առաջ վերադառնալ. Վանահայրական փոխանորդ Տ. Թորգոմ Ծ. վրդ. դպրոցական և այլ խնդիրներու վրայ լիուլի տեղեկութիւններ տալու համար մտադիր է Վարդավառի տօնէն վերջը մէկ շաբթուան համար Պոլիս գալ։ Այս մասին արտօնութիւն խնդրած է Ս. Պատրիարք Հօրմէն։ Տ. Թորգոմ վրդ. աշակերտներու ներկայ տարուան քննութեանց նիշերու մէկ ցուցակն ալ ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր։ Դպրեվանքը այս տարի պիտի ունենայ չորս ընծայացուներ, ի սարկաւագութիւն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը անցեալ շաբաթ Սամաթիոյ վարժարանը այցելած ատեն, տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ փոխառութեան մը մասին զոր Խորհուրդը ըռ-տիպուած էր ընել աղքատախնամին։ Այս վերջինը սակայն առարկութիւններ ը՝

բած էր և Թաղ․ խորհուրդը խնդիրը յայտագրած էր Ս․ Պատրիարք Հօր և Տնտես․ Խորհրդին, որոնք արտօնութիւն տուած էին այդ փոխառութիւնը ընել և իրենց պատշաճ դատած եղանակովը գործածել զայն քանի որ ինչպէս Ս․ Պատրիարք Հայրն ալ դիտել տուաւ Սամաթիոյ Խորհրդարանը գտնուած միջոցին, ազգատախմանները ուրոյն և խորհրդէն անկախ մարմիններ չեն և հետևաբար ուղղակի Թաղ․ խորհրդէն իրաւասութեան տակ կը գտնուին․ Իսկ մեր շաբաթ օրուան գրածը թէ այս փոխառութեան մասին Ս․ Պատրիարք հայրը Նաալը Գաբուի Թաղ․ խորհրդոյ հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցած է և որոշած է որ նուիրահաւաքութիւն մը կատարուի, սխալ է, քանի որ ինչպէս վերը ըսինք այդ փոխառութեան խնդիրը վերջնականապէս որոշուած է և կատարուելիք նուիրահաւաքութիւնն ալ Նաալը Գաբուի պարտէզին պատին շինութեան ծախուց համար է միայն․ Նոյնպէս Նաալը Գաբուի եկեղեցիին պատին շինութեան արտօնութիւնը ձեռք բերուելու համար, եկեղեցիին մնտուկը վճարած է բոլոր օրինական ծախքերը, որով ո՛ և է անձ երբե՛ք ձրի մասնակցութիւն չէ ունեցած այդ գործին մէջ․

ԳՈՒՄ ԳԱՓՈՒ, Գումգաբուի Դրսի և Լանկայի Մուխթար անուանուեցաւ Շահին էֆ․ Փասապարեան՝ իր այդ կարգի գործերու մէջ ունեցած կարողութիւնն ու արժանիքը նկատի առնելով․

ՊԵՑԻՈՂԻ Թաղականները Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն իրենց Թաղին եկեղեց․ կրթ․ գործերուն վիճակին վրայ և կը խնդրեն որ ներկայ կազմալուծեալ Թաղական Խորհրդոյ անդամներէն մէկ հատին՝ իբր ժամանակ Պատրիարքարանը ռշափոխութեան գացողներէն մէկ քանի հոգի ետ ընտրէ, որպէս զի Թաղին եկեղեց․ կրթ․ գործերը մէկ անձի մը վրայ չծանրանան, քանի որ այդ պատճառաւ եկեղեցին ու դպրոցը կը զրկուին իրենց գլխաւոր հասոյթի աղբիւրներէն որոնք միայն այս ամիսներուն մէջ քիչ թէ շատ կարգինւորին․

ԱՋԻ․ — Կէտիկ Բաշայի եկեղեցւոյն կալուածներէն Օրմադիւղ, Ջիֆթլիկ փողոց, թիւ 18 տունը ծախու հանուած է որոշմամբ Պատ․ Տնտես․ Խորհրդոյ Ազգ․ Կալը․ Վարչութեան․ Գնել փափաքողք հաճին դիմել Թաղին Խորհրդարանը ուրբաթ և կիրակի առաւօտները ժամը 2ին․

ՓԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՄԱՆՈՒՑՈՒՄ Տնտեսական Խորհրդոյ․— Սամաթիոյ Ս․ Գէորգ եկեղեցւոյ կրկին շրջանիներու մատակարարութեան հաշիւները․ սկսեալ 1901 Յունուար 1էն մինչև Ապրիլ 1905 տարւոյ, ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած և հաշուեցուցակ յար և նման օրինակներն յղեալ եկեղեցւոյ բակը կախուած են ի տես Թաղեցի ժողովրդեան՝ քսան և մէկ օրուան պայմանաժամաւ․

Կը հրաւիրուին պատասխան Թաղեցիները․ որ այդ հաշուեցուցակաց վրայ եթէ որ և է դիտողութիւն ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ՝ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ անընդունելի պիտի ըլլայ որ և է դիտողութիւն․

ԱՋԻ․ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ․— Վաղամեռիկ Բալըգճի Հ․ Սերովբէեան յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Տէր և Տիկին Ցարութիւն էֆ․ Ս․ Եաղուպեան 108, Տէր և Տիկին Աբրահամ էֆ․ Մ․ Տէր Աբրահամեան 54, Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ․ Մ․ Տէր Աբրահամեան 54 և Տեարք Թիմուրեան եղբարք 108 զր․ նուիրած են Հիւանդանոցին․

⁂ Հիւանդանոցի Տնօրէնութիւնը յիմարանոցի բժշկին տեղեկագրին վրայ ծանուցած ըլլալով որ երկսեռ յիմարանոցները չափէն աւելի լեցուած են և բնաւ տեղ մնացած չէ, Հոգաբարձութիւնը ի գիտութիւն գաւառական Առաջնորդներու և Թաղ․ Խորհուրդներու կը ծանուցանէ որպէս զի բացի հիւանդներէ ժամանակ մը յետաձգեն խելագարներու առաքումը մանաւանդ ներկայ ամառնային եղանակին մէջ և նախապէս գրաւոր կերպիւ Հոգաբարձութեան դիմելով տեղական միջոցներով խնամեն զանոնք մինչև որ Հոգաբարձութիւնը առաջնութեան կարգաւ ծանուցանէ նոցա առաքումը, Նոյնպէս չղրկել նաև ոչինչ և ծերեր ի պատրապարութիւն որոց յարկաբաժիններն ևս լայժ խճողեալ վիճակի մէջ կը գտնուին․

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄՕՏԻՖ ՎԱՌԻԷ

Մանօթ ջութակահար Աճարոն էֆ․ Մարեանի այս երաժշտական գեղեցիկ աշխատասիրութիւնն, որ այնքան գնահատուեցաւ ջութակահարներու կողմէ, սակաւաթիւ օրինակներ միայն մնացած են և 5 զրշ․ի գնով կը ծախուին Բերա Քօմմիսիոնճիէրի, Բէյլէրի, Քօբի և Քրիսդիտիսի վաճառատուններու․ Գալաթիա Լութֆեան վաճառատունը և Պոլիս Խմբագրատանս մէջ․

Երիտասարդ ջութակահարին ուրիշ մէկ հեղինակութիւնը՝ Ռոմանս՝ դարձեալ ջութակի համար, Թերթիս խմբագրատեան անուան նուիրուած պիտի հրատարակուի ի մօտոյ․ 3—1

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Հանրածանօթ մասնագէտ

Վեներական ու ծննդամիզային ախտերու

Վերադարձած եւրոպական ճամբորդութենէն կը շարունակէ յաճախորդները ընդունիլ Բերա, Մեծ Փողոցի թաղղութեան վրայ, Միսք փողոցի անկիւնը, Թիւ 4․

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մանօթ ուսուցիչ Միսաք էֆ․ Սուրեան «Ուսու Ճամբայ» վերնագրով հիւթալից յօդուածներու շարքին մէջ ջատագովեց Կրթական Ծրագիրը բնաւ չի փոխելու և զայն ներկայ վիճակին մէջ կէտ առ կէտ գործադրելու հանրօգուտ հարցը․

Ս․ Պատրիարք Հայրը, առջի օր, Սամաթիոյ Մրցանակաբաշխութեան հանդէսին մէջ ըրած մէկ բանախօսութեամբը յայտարարեց թէ Կրթական Ծրագիրը փոփոխութեան ենթարկելու մտադրութիւնը բոլորովին թողուած է և թէ երկու տարիի յաւելուած մը միայն պիտի ըլլայ ներկայ Ծրագրին վրայ՝ տղաքը 15—16 տարեկան չափահաս վիճակի մէջ հրապարակ հանելու համար․

Ս․ Պատրիարք Հօր այս յայտարարութիւնը լիուլի կը համապատասխանէ նաև Կրթական Ծրագրին որ արդէն կը տրամադրէ երկու կամ երեք տարիներու յաւելուած մը՝ լրացուցիչ դասընթացք կամ Բարձրագոյն Նախակրթարան անունով․ Կը մնար միայն այս յաւելուածական տարիներու մանրամասն Ծրագիրը պատրաստել, ինչ որ վիճակուած ըլլալ կը թուի Ամէն․ Ս․ Պատրիարք Հօր և Ներկայ Ուսումն․ Խորհուրդին․

Մինչև ցարդ ընդհանուր գանգատը այն էր թէ՝ տղաք խիստ փոքրիկ հասակի մէջ և նոյնչափ սահմանափակ պաշարով կը մեկնին դպրոցէն և բնաւ օգտակար չեն կրնար ըլլալ իրենց ծնողաց գործի ասպարէզին մէջ․ հիմա այս երկու տարուան յաւելուածական դասաւանդութիւնը կը մաղթենք որ վերջ տայ այդ գանգատներուն, քանի որ տղաք այդ ժամանակամիջոցին մէջ ամենէն հիւթեղ և ամենէն անհրաժեշտ գիտելիքները պիտի կրնան մարսելի վիճակի մէջ սորվիլ եթէ, ձեռնհաս և կարող ուսուցիչներու կողմէ մատակարարուին իրենց․

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

29 Յուլիս 1905

Ֆրանս․ 3%	(3% Français)	99 40
Ըէժի	(Tab. Turcs)	403 —
Օսմ․ Միացեալ	(E. Nv. Unif.) %	90 10
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	132 25
Պանք Օթթ․	(Banque Ott.)	595 —
Թրանսվաալ	(Transvaal)	83 —

ՌԵՍՄԻ

ՆՇԱՆ

Ալմանիա պաշ վէքիլի սաալէթլու պրէնս տը Պիւլով հազրէթլէրինէ Մուրասսա Իֆթիխար նիշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր․

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՆՑԱԾ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՆՈՂԿԱԼԻ ԱՐԱՐՔԸ

"ՄՕՐՆԻՆԿ ՓՕՍԹ„Ի ՄԷԿ ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ

Անգլիական մամուլին մէջ առաջնակարգ տեղ մը գրաւող «Մօրնինկ Փօսթ» իր Յուլիս 24ի թիւին մէջ ուշագրաւ և կարևոր խմբագրական մը կը գրէ անցեալ ուրբաթ օրուան նողկալի արարքին վրայ՝ Թուրք թերթերը հետևեալ մասերը կը քաղեն նոյն յօդուածէն․—

«Օսմ․ կառավարութեան Օգոստափառ Վեհապետը՝ շնորհիւ Աստուծոյ Ս․ Աջին, զերծ մնաց ո՛րքան սոսկալի նոյնքան վատ վտանգէ մը․ Երկնային այս պաշտպանութեան համար շնորհաւորելի է Ն․ Վեհափառութիւնը․ Շնորհաւորելի է նաև ոճիրին պահուն Իր ցոյց տուած վեհողութիւնն ու գերադանց քաջասրտութիւնը․

«Վեհ․ Սուլթանը Իր այս բնական բարձր առաւելութիւնը վատ արարքին առջև փայլուն կերպով այսպէս ցոյց տալով, բոլոր ճշմարտութեամբ մէջ երևան կը հանէ թէ ո՛րչափ քինախնդիր և ցնորական են այն սուտթիւնները որոնք կարգ մը անհաւատարիմ և խայտառակ մարդոց կողմէ կը հրապարակուէին Վեհ․ Սուլթանին նուիրական բնութեանը մասին․

«Մինչև ասկէ շաբաթ մը առաջ այս տեսակ ցնորքներու ծնունդ տալ ուզողներ այսօր պէտք է վերջին ծայր ամըչնան, որովհետև ցաւալի դէպքին առեն բոլորովին շուարելով ահ ու սարսափէն պարտուած ներկաները սրտապնդութեան բերողը Վեհ․ Սուլթանն էր, Որ, աւելի՛ ճիշդը ըսելով, ցոյց տուաւ նաև թէ առանց որոշագոյնի մէջ ինչ տեսակ վարմունք վայելուչ է արիութեան և քաջութեան․ Այդ պահուն նոյն իսկ կայսեր հետևորդներն ալ խուճապի ու շփոթութեան մատնուեցան և սակայն անոնց ալ օգնութեան հասաւ Կայս․ քաջասրտութիւնը, այսինքն առոնց ալ անձամբ անվրդովութեան օրինակ հանդիսացաւ Վեհ․ Սուլթանը․

«Կարգ մը թերթեր, առանց ո և է քննութեան, իրենց ստացած տեղեկութիւնները ճիշդ նկատելով, Ն․ Վեհափառութեան Թանկագին առողջութեանը մասին երբեմն հրատարակութիւններ կ՚ընեն․ Սակայն առանց ո՛րքան անհիմն ըլլալը կը հաստատուի սա պարագայէն թէ Վեհ․ Սուլթանը նոյն իսկ այդքան ահարկու դէպքի մը հանդէպ գերմարդկային ըսուելու չափ պրտասափոր պաղարիւնութիւն մը ու քաջասրտութիւն մը ցոյց տուաւ․ Այդքան տագնապալից առեն մը հազարաւորներու մէջ, ամէնէն աւելի արիասրտութիւն և ամէնուն համար թանկագին եղած կեանքին կարևորութիւն չտալով քաջութիւն ցոյց տալը միայն Վեհ․ Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Խանի նման և հազուագիւտ սանդուղ ամենաբարձր առաւելութեանց և ձիրքերու տէր եղողներուն յատուկ է․ Հետևաբար Ն․ Վեհափառութիւնը Իր այդ բարձր արժանիքներուն համար ալ ամէն գովեստներու արժանի է․

«Վեհ․ Սուլթանին՝ իր կրօնական նուիրական պարտականութիւնը կատարած մզկիթին դուրսի բակը և Ն․ Վեհափառութեան անցած ճամբան կը գրուէին Կայս․ զինուորները և նոյն պահուն ներկայ գտնուող ժողովուրդին ու այցելուներուն միջև պէտք եղածին չափ ոստիկանական պաշտօնեաներ կան․ Այս պարագային մէջ պայթիւնին տեղը այդ ոճրին գործուիլը ճշմարտապէս ուշագրաւ է և նկատառման արժանի, որովհետև տինամիթի և անոր նման նիւթերուն սոսկ․ երկիրներ մտցնել բացարձակապէս արգիլուած է․ Մնաց որ յայտնի իրողութիւն մըն է թէ աշխարհի մէջ ոչ մէկ Թուրք կրնայ համարձակիլ այդքան մեծ և ահարկու ոճիր մը գործել, վասն զի ցաւալի դէպքը այնքան ցաւ պատճառած է բոլոր Թուրքերուն որ նոյն իսկ կրնանք ըսել թէ այդ ցաւին աստիճանը սահմանել անկարելի է․

Ասկէ առաջ «Եւրոպական Թուրքիա» անուն յօդուածի մը մէջ հմտալից և լաւատեղեակ անձ մը կ՚ըսէր․—«Ուրբաթի Սէլամլըքին առեն Վեհ․ Սուլթանը իր Կայս․ բարեւները ներկաները մեծարած առեն երբ ուշադրութեամբ դիտուի, անմիջապէս աչքի կը զարնէ թէ Ն․ Վեհափառութիւնը մեծ ազգի մը թէ՛ մարմնացեալ մաքուր հոգին է և թէ Իսլամական կրօնքին նուիրական ու մեծազօր պաշտպանը»․ Այո՛, այս խօսքերը կատարեալ ճշմարտութիւններ են․

«Օսմ․ պատմութեան մէջ կարգ մը դէպքեր նշանակուած են Սուլթաններու մասին, բայց ատոնցմէ և նոյն իսկ բազմապատիկ աւելի ցաւալիներէն ո՞ր ազգին պատմութիւնը զերծ մնացած է․ Դարձեալ պատմութեամբ հաստատուած է որ Օսմ․ պատմութեան պատկանող դէպքերէն և ոչ մէկը վերաբերութիւն ունին Թրքութեան և Օսմանցիութեան հետ, իսկ միւս ազգերու պատմութեանց ցաւալի դէպքերը ընդհակառակը, լոկ ազգի ու ցեղի կախեալներէն առաջ եկած են, ինչ որ պատմական անուրանալի ճշմարտութիւն մըն է․

«Վերջապէս ըսել կ՚ուզենք թէ բոլոր Թուրքերը իրենց մեծազօր Ինքնակալին և իրենց աչքին լոյսը եղող Վեհապետին նուիրական Անձին կապուած են անքակտելի, իսկական և անկեղծ հաւատարմութեամբ․ Նոյն իսկ այն Թուրքերը որոնք երբեմն մէջ մէկ ապերախտ օտար երկիրներ փախչելու ամօթապարտութիւնը յանձն առած են, մեծ մասամբ կ՚ըսեն թէ բնաւ չեն վարանիր իրենց հոգին ու գլուխը զոհելու իրենց մեծազօր Վեհապետին համար, և թէ Կայս․ Նուիրական Անձին դէմ ըսելիք մը և ամենափոքր փափաք մը չունին․ Այս պարագային մէջ դարձեալ կը կրկնենք թէ ցաւալի դէպքին հեղինակը Թուրք մը չի կրնար ըլլալ և ըլլալու հաւանականութիւնն ալ միտքէ չանցնիր․ Այո՛ Թուրքերուն մէջ ալ մարդասպանութիւն գործողներ կան, սակայն այդ կարգի ոճիրներ բնաւ անարխական (anarchie) մը միտքով ու հետապնդուած փափաքովը տեղի ունեցած չեն և ասկէ վերջն ալ չեն կրնար տեղի ունենալ, որովհետև Թուրքերը բնապէս, կրօնապէս, ազգապէս և դաստիարակութեամբ զերծ են անիշխանականութեան անարգ գաղափարէն․

«Հոս խնդրոյն աւելի խորը երթալու առանց պէտք տեսնելու, ըսենք թէ Պուլկարները վերջերս չափազանց աչք տնկած են տինամիթի և անոր նման նիւթերու, և այդ քանդիչ միջոցները չարաչար գործածած են մարդկութեան ու քաղաքակրթութեան կանոններուն բոլորովին հակառակ կերպով․

«Դեռ յիշողութեանց մէջ է թէ կարգ մը Հայ չարագործ խռովարարներ ալ 1896ին Պոլսոյ մէջ Օսմ․ Պանքային վրայ յարձակելու սպառնալիքը ցոյց տուին և յայտնի էր թէ ատոնք թելադրողները ու գրգռողները որո՛նք էին․ Այդ առթիւ կ՚ըսենք այդ թելադրիչներուն թէ մարդկութեան նողկանք ու քաղաքակրթութեան պղծանք պատճառող այդ կարգի գրգռութիւններ մարդկութեան և քաղաքակրթութեան համար ամէնէն եղերելի ու գարշելի արարքներն են․ Հետևաբար պէտք չենք տեսներ բացորոշապէս ըսելու թէ նոյն կարգի անիծապարտ միջոցներով իրենց պահանջումները ձեռք բերելու ջանացող ոճրագործներուն և չարագործներուն դրամ տուողները և բարոյապէս ու նիւթապէս օգնողները ի՛նչ յարգ կ՚ունենան քաղաքակրթութեան ու մարդկութեան հանդէպ․

«Կարգ մը չարամիտներ չեն ձանձրանար զանազան անգոյ վերագրումներ ընելէ Թուրքերու մասին․ Սակայն մենք բացարձակապէս կը յայտարարենք թէ այդ կարգի չարագործ և մարդկութեան ու քաղաքակրթութեան անարգ թշնամին և իրաւամբ մարդոց անէծքին առարկայ եղող գազաններուն եղած աջակցութիւնները միշտ ապարդիւն պիտի մնան և թելադրիչները ու հեղինակները ո՛չ մէկ առեն անէծքէ զատ ուրիշ բան մը պիտի կրնան շահիլ․

«Անգլիացիներուն մէջ միջազգային բարեկամական արտայայտութեանց զգացումները շատ զօրաւոր են, ինչպէս գիտենք․ Հետևաբար բնաւ հաւանական չենք նկատեր որ այդ մարդասէրները օգնութեան և պաշտպանութեան ձեռք կարկառեն մարդկութիւնը յաւիտենապէս արատաւորող այդ վատերուն, վայրենիներուն և անիծեալներուն, վասն զի այդ անիծապարտներուն երկարող ձեռքերուն տէրերը անշուշտ կը մտածեն թէ իրենք ալ երբեք վատ չարագործներ պիտի նկատուին․

«Դարձեալ կը կրկնենք մեր գոհունակութիւնը թէ Աստուած անհելի վտանգէն պահեց Իսլամներուն և Օսմանցիներուն մեծազօր Վեհապետը․ Ամբողջ աշխարհի հետ գոհ ենք ասոր համար և միւս կողմէ ամէնուն հետ անէծք կը կարդանք վատ հեղինակին համար․»

⁂

Վեհ․ Սուլթանը անցած ուրբաթ օրուան վատ արարքէն, շնորհիւ Աստուծոյ զերծ մնացած ըլլալուն համար բարեհաճած էր ներում շնորհել, իրենց պատիժին երկու-երկրորդը աւարտած և կամ թեթև պարտքերու համար բանտարկուածներու, ինչպէս նաև նոյն կարգի զինուորականներու․ Այսպէս, Պոլսոյ մէջ ազատ արձակուեցան 228 այր և 10 կին, որոնց 20 հոգին թեթև պարտքերու համար բանտարկուած․ Հրահանգ ղրկուեցաւ գաւառներն ալ բաւ այնմ գործադրելու համար․ Վեհ․ Սուլթանին հրամանով թեթև պարտքի համար բանտարկեալներուն հաշիւները Կայս․ պարգևներով հատուցուեցաւ [illegible]․

⁂ Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ իր վերջին թիւին մէջ կը գրէ․—

Վատ արարքին հեղինակը պատճառ եղած է իրեն հետ ո և է առնչութիւն չունեցող 24 հոգիին սպանութեան, 58 հոգիին վիրաւորման, որով 82 ընտանիքի, այսինքն շուրջ 400 հոգիի՝ այրի, որբ և անտէր մնալուն․ Վտանգին պահուն Վեհ․ Կայսեր անօրինակ քաջասրտութիւնը հիացուցած է Սէլամլըքին ներկայ գտնուող օտարները և բոլոր հաւատարիմ հպատակները․ Ն․ Վեհափառութիւն Իր հոգիին վեհութիւնը պարզեց Իր հետևորդներուն ուղղելով խօսքը, ըսաւ թէ․ «Նախ վիրաւորներուն պէտք է հոգ տանիլ․»

Պերլինի մեր Թղթակիցը կը տեղեկագրէ թէ Վիլհէլմ կայսր հեռագրով տեղեկութիւն ստանալուն պէս Պոլսոյ ցաւալի դէպքին վրայ, անմիջապէս հեռագիր մը ուղղելով Վեհ․ Սուլթանին՝ շնորհաւորեց՝ որ շնորհիւ Աստուծոյ՝ զերծ մնացած էր․ Վեհ․ Սուլթանը փոխադարձ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց․ Միևնոյն ժամանակ գերման կառավարութիւնն ալ իր գոհունակութիւնը յայտնեց Օսմ․ կառավարութեան․ Պերլինի օսմ․ դեսպանը, ստացած հրամանին վրայ, շնորհակալութիւն յայտնեց գերման կառավարութեան․

Բրիւսէլի մէջ երբ իմացուեցաւ ցաւալի լուրը, Երեսփ․ Ժողովին նախագահը սասնկ վատ արարքի մը տեղի ունենալուն առթիւ, Կայս․ կառավարութեան ցաւակցութիւն յայտնելու պէտքը չտեսաւ․ Ներքին գործոց նախարար Մ․ Տիւբրոզ ալ յայտնեց թէ պելճիական կառավարութիւնը խիստ ցաւած է տխուր դէպքին առթիւ և թէ իր ջերմագին շնորհաւորութիւնները պիտի մատուցանէ Վեհ․ Սուլթանին, որ շնորհիւ Աստուծոյ զերծ մնացած էր անցեալ ուրբաթ օրուան վատ արարքէն․

⁂ Հրէից Խախամպաշի Պոլսոյ փոխանորդութեան հրահանգին վրայ շաբաթ օր գոհաբանական մաղթանքներ կատարուեցան, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պալաթու և Խասգիւղի բոլոր սինակոգաններուն մէջ․ Երէկ ցերեկ ալ Բերայի Սէնթ-Լոյրրի մայր եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր գոհաբանութիւններ կատարուեցան, ուր ներկայ էին բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններ, «Աստրասաւին Ամիքալ» ընկերութեան անդամները, և խուռն բազմութիւն մը․

⁂ Գաւառներու մէջ ալ, ամէն կողմ, թէ՛ իսլամ, թէ քրիստոնեայ և թէ հրեայ հասարակութիւնները իրենց աղօթատեղիներուն մէջ գոհաբանութիւններ կը մատուցանեն․ Ցարդ Պոլիս հասած կուսակալութեանց պաշտօնաթերթերը և ուրիշ թերթեր մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն այս առթիւ․ Էտիրնէ, Քոսովա, Այտըն, Գոնիա, Էնկիւրի, Բռուսա, Ժունայել Սալօնիք, Ատանա և ուրիշներ անէծքով կը յիշատակեն ոճրապարտն ու իր ցած արարքը և փառք ու գոհութիւն կը յայտնեն որ շնորհիւ Աստուծոյ Վեհ․ Սուլթանը զերծ մնաց անարգ ոճրէն․ Իզմիրի, Էնկիւրիի, Գոնիայի և Էտիրնէի մէջ կառավարական պաշտօնարաններուն կողմէ ոչխարներ մորթուեցան, հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան և տեղւոյն օտար հիւպատոսները և հոգևոր պետերը խնդակցական այցելութիւններ տուին կուսակալներուն․ Կուսակալները խնդակցական և շնորհապարտական հեռագիրներ մատուցած ըլլալով Կայս․ Պալատ, Ապագ քարտուղարութեան կողմէ Կայս․ գոհունակութիւններ հաղորդուեցան անոնց․

⁂ Իզմիրի Ցոյն հասարակութեան ժողովը, յանուն տեղացի Ցոյն հպատակներուն հեռագրական ուղերձ մը մատուցած ըլլալով Կայս․ Պալատ, ի պատասխան հետևեալ հեռագիրը ստացած են Ա․ քարտուղար Վսեմ․ Թահսին փաշայի կողմէ․— «Աստուծոյ պաշտպանութեամբ՝ ոճրագործական արարքէն մեր Օգոստափառ Վեհապետին անվնաս մնալուն առթիւ ձեր խնդակցական և շնորհաւորական հաւատարիմ զգացումներուն հեռագիրը արժանացաւ Վեհ․ Սուլթանին գոհունակութեան, ինչ որ, Կայս․ հրամանաւ կը հաղորդուի և կ՚աւետուի ձեզի»․

ՓԱՇԹՕՆ․— Շքատրայի կուսակալ անուանուեցաւ զօր․ Մուսթաֆա Նուրի փաշա, որ իր պաշտօնատեղին ժամանելով ձեռնարկած է արդէն գործին․

ԱՍՏԻՃԱՆ․—Ուլայի Ա․ աստիճան տրուեցաւ Կայս․ Անձնական Գանձուն արքունի կալուածներու յանձնաժողովին անդամ քարտուղար Հայրիմ պէյի և Կայս․ Պալատան բժիշկներէն Աճէմ պէյի․ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Սվազի ոստիկանական քօմիսէր Հիւսէյին և կրթական տեսուչ Թահիր էֆէնտիներու և Սանճաքի աստիճան՝ նահանգին մամուլի քարտուղար Օսման պէյի․

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ․— Ս․ Օսմանիյէ պատուանշան շնորհուեցաւ Մանասթրի կուսակալ Նազիմ պէյի․ Բ․ Մէճիտիէ՝ Կայս․ Պալատան բժիշկներէն Ահմէտ պէյի․

ԿԱՅՍ․ ԲԱՐԵԻՆԵՐ հաղորդուեցաւ Այտընի կուսակալ Բարձր Քեամիլ փաշայի․

ՊՈԼԻՍ-ՔԷՕՍԹԷՆՃԷ ՆՈՐ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԸ․— Վաճառականներուն և սեղանաւորներուն համար նպաստաւոր նոր ձեռնարկ մըն է Պոլիս-Քէօսթէնճէ ընդծովեայ նորահաստատ պարանը որ արդէն սկսած է գործել․ Այս նոր գիծը Թուրքիոյ և Եւրոպայի հետ հաղորդակցութեանց նոր ճամբայ մըն է որ միևնոյն ժամանակ ցարդ գտնուածներէն ամէնէն արագն ու աժանն է համեմատաբար․ Նոր հեռագրաթելի ընկերութիւնը պաշտօնի կոչած է խիստ ձեռնհաս և հմուտ պաշտօնեաներ, որպէս զի առևտրական և սեղանաւորական հեռագիրները ճշդութեամբ և արագութեամբ փոխանակուին․ Մեր Դ․ երեսին մէջ կը հրատարակենք ընկերութեան սակացոյցը այլ և այլ երկիրներու համար․ Բաղձալոյս ենք որ գործի մարդիկ պիտի օգտուին այս առիթէն․

—Նոր հեռագրաթելին հին հաղորդակցութեան համար պէտք եղած միջոցները անօրինելու և ընդծովեայն պահպանութեան յանձնուած Սոլբիա նաւաճիգին մէջ կատարուելիք գործողութեան ներկայ գտնուելու համար, Արևելեան Եւրոպայի հեռագրապարանի ընկերութեան տնօրէն Մ․ Ցիցնէր Քէօսթէնճէ գնաց․

ՋԱՐԴՈՍԿԻՆԵՐԸ․— Արքունի փողերանոցին կողմէ պատրաստուած զարդոսկիներուն վաճառման մէջ կարգ մը խարդախութիւններու առաջքը առնելու համար, ասկէց ետք այդ զարդոսկիները Օսմ․ պանքային կողմէ պիտի բաժնուին վաճառորդներուն․

ԴԱՏԱՐՈՒՄ․—Ցունարէն Քօսթանթինուբօլիս թերթը դադարման դատապարտուեցաւ, օրէնքի հակառակ շարժած ըլլալով․

ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ այս տարի ունի 14 շրջանաւարտ, բացի մէկ քրիստոնեայէ, ամէնքն ալ Թուրք․ Այս շրջանաւարտներուն իբր դրամագլուխ տրուեցաւ 8755 զրշ․․ Արհեստից վարժարանին մէջ կաւանդուին մեքենագիտութիւն, ատաղձագործութիւն, փորագրչութիւն, երկաթագործութիւն, գրաչարութիւն, դերձակութիւն և այլն․ Նոր շրջանին համար մտնել փափաքողները կրնան դիմել ազերսագրով մը անտառներու հանքերու և երկրագործական Նախարարութեան կամ վարժարանին վարչութեան, իրենց հետ առնելով Օսմանիէի թէզքէրէն, պատուաստի վկայագիրը, առողջութեան համար բժշկական վկայագիր մը և բարի վարուց վկայագիր մը՝ իրենց գտնուած ամենավերջին վարժարանին կամ Թաղեցի երեք անձերու ստորագրութեամբ․ Ներկայացողները 14էն վեր և 16էն վար տարիքը պէտք է ունենան, ինչպէս նաև նախնական վարժարանէ մը վկայական․

ԽՈՋԱԿ․— Էտիրնէէն կը գրեն թէ անցեալ Մայիս և Յուլիս ամիսներուն նահանգին մէջ 1,150,067 քիլօ թաց խոզակ ծախուած է, անցեալ տարուընէ 122,770 քիլօ աւելի․ Այս տարի խոզակները աւելի մեծաքանակ չորի թողուած են․

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ․— Գահիրէի մեր Թղթակիցը՝ Տամկաճեան էֆ․ կը գրէ․

—Գահիրէի բժիշկները սկսած են ստորագրելու խնդրագիր մը՝ որով առողջապահական վարչութենէն կը խնդրեն Եգիպտոսի մէջ գործող բժիշկներու վկայագիրները վերաքննութեան մը անցնել, ինչպէս որ եղաւ դեղագործներուն համար․

—Կրթական նախարարութեան օգնական Վսեմ․ Արթին փաշա Եագուպ անցած հինգշաբթի օր Աղեքսանդրիոյ մէջ այցելութիւն տուաւ հրէական գլխաւոր վարժարաններու․ Ն․ Վսեմութիւնը գոհունակութիւն յայտնեց անոնց բարեկարգ վիճակին և տրուած կրթութեան մասին․ Հրեայ հասարակութեան նախագահը Պարոն տը Մենաշէ և վարժարանաց հոգաբարձութիւնները փոխադարձաբար շնորհակալութիւն յայտնեցին այդ բարձր գնահատութեան համար․

—Մաթարիայի երկաթուղին Մարքի ճիւղը երկու գծի վերածելու համար 9000 ոսկի քուէարկուեցաւ․

—Քաֆր էլ Զայաթ բամպակի ընկերութենէ սևամորթ ծառայ մը 610 ոսկինոց կեղծ չէք մը ներկայացնելով Անգլօ-Եգիպտական դրամատուն, կը գանձէ․ Իր մեղսակիցները կը փընտռուին․

—Յուլիս 15 վերջացող շաբթուն մէջ ժանտախտի 12 դէպքեր պատահած են․ Յնվ․ 1էն 15 Յլ․ 156 դէպք պատահած է, մինչդեռ անցեալ տարի միևնոյն շրջանին մէջ 716 դէպք պատահած էր․

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԻՒՐԻՃԻՍԱՐԻ ՀՐԴԵՀԸ․— Էնկիւրիի պաշտօնաթերթը կ՚ըսէ թէ Սիվրիհիսարի Հայոց թաղէն ծագած հրդեհէն 80-100 տուն այրած են և երկու հոգի վիրաւորուած․ Վնասներուն և հրդեհի պատճառներուն մասին քննութիւն բացուած է․

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ԿԻՆԸ․— Ուրբաթ օր, Բերա, Այնալը Չէշմէ բնակող, Մանօլաքիի 24 տարու աղջիկը՝ Մատամ Մաթիլտ Աթմաճի տանը հինգերորդ յարկին պատուհանէն ինքզինքը վար նետեց և ինկաւ յարակից միայարկ տան վրայ․ Յուսահատը շատ ծանր վէրքեր ստացած ըլլալով, կեանքը վտանգի մէջ է․ Մաթիլտ թէև զղջացած էր իր այս արարքին համար, բայց ի զուր․ Չորս անչափահաս զաւակներ ունի․

ԽԵՂԴՈՒՄ․—Ռումէլի Հիսարի մէջ աղիւսագործ Լօմէր Թուֆան, առջի օր Կէօքսուի ներսերը երթալով հանուեցաւ և սկսաւ լուացուիլ․ Բայց մտած տեղը աղմուտ ըլլալով, մարդը խրեցաւ և ամժամագին կերպով խեղդուեցաւ․ Պէյքօզի ոստիկանական բժիշկ Տօքթ․ Գաբրիէլ էֆ․ Բաղամճեան քննեց դիակը և հաստատելով խեղդուիլը, Թաղումը կատարուեցաւ․

ՃՈՎՈՒ ՎՐԱՅ․—Գատըգիւղ, Ֆէնէր Պաղչէ բնակող անգլիահպատակ Մ․ Բուծեր և աղան երբ մակոյկով կը շրջագայէին, յանկարծ մակոյկը շրջեցաւ և մէջինները ծով թափեցան․ Մարդիկը ջուրը կանչեցին և մաքառեցան, մինչև որ շրջակայքէն հասան և ստոյգ մահէ մը ազատեցին զանոնք․

ԲԱՄՊԱԿ

Սեկուսան հեռագիր

Ըօքթ 6.07

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 30 յուլիս․ — Քօբէնհակէ կը հեռագրեն թէ, Դանիական մամուլը նուազ ուրախութիւն կը ցուցնէ, գերմանական նաւատորմին իրենց տալիք այցելութեան առթիւ․

ԼՈՆՏՈՆ․ — Անգլիական մամուլը կը շնորհաւորէ ֆրանսական նաւատորմին մօտ օրէն իրենց տալիք այցելութիւնը․ Այս այցելութիւնը, ինչպէս կ՚ըսեն, շատ մեծ խանդավառութեամբ պիտի ընդունուի․

ՊԵՐԼԻՆ․ — «Լա կազէթ տը Գօլօնը» թերթը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսա դեռ Պերլին չէ ղրկած, Մարօքի առթիւ իր տալիք պատասխանը․

— Վիլհէլմ կայսրը իր նաւատորմով վերադարձաւ Տանծիկի ծովածոցը․

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՍԱԿԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

Վերջացող շաբթուս գիները դարձեալ մեծ փոփոխութիւն մը չկրեցին․ Միայն սա կրնանք ըսել թէ՝ գրեթէ առանց բացառութեան, թէ՛ օսմ․ և թէ օտար Թղթերը շատ հաստատ կը մնան բոլոր Սակարաններուն մէջ․ Պատերազմող երկու պետութեանց, Ռուսիոյ և Ճաբոնի Թուղթերը ամէն ժամանակէ աւելի լաւ գին մը ունին․ Եւ այս զարմանալի չէ, որովհետև հակառակ Ճաբոնի նոր 30 միլիոն անգլ․ ոսկինոց փոխառութեան տակաւին մեծ վարկ մը պատրաստ կը ցուցնեն իրեն՝ Ճաբոնի, Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ․ Գալով ռուսական Թուղթերուն, անոնք ալ հաստատ կը բռնուին, որովհետև, պատերազմը շարունակելու համար, Նոր ռուսական փոխառութեան մը առջև պատ կը քաշեն եւրոպական հրապարակներուն վրայ, ինչպէս քանի մը հեղ կարդացինք հեռագիրներուն մէջ․ Հետևաբար հին փոխառութեանց Թուղթերուն համար առ այժմ անկում տեղի ունենալիք կարևոր պարագայ մը չի կայ մէջտեղ․ Ուրիշ բան է սակայն, ինչպէս կը խօսուի, եթէ նոր ռուսական փոխառութիւնը ի նպաստ խաղաղութեան գործածուելու համար ըլլայ․ Ասիկա ալ դարձեալ իբր լաւ հետևութիւն սեպելով, ռուսական Թուղթերը իյնալու պատճառ մը չունին․

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

16/29 Յուլիս 1905

ՕՍՄ․ ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ո.	97.17½
Երէկուան էն բարձր գինը »	97.18½
» էն վար գինը »	97.12

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	131 37½
Երէկուան էն բարձր գինը »	131 50
» էն վար » »	131.25
Րէժիի պարտաթուղթ ֆրանք	399.—
Շիրքէթը Խայրիէ	32.—
Օսմանեան Պանքա	—.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	245.—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	513.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա.	310.—
» « » Բ.	269.—
Պանք Նաս. Կրէս.	428.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	7.65
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.	15.45
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.07
Լաւրիոմ Ֆր.	39.—
Թրամվայ »	78.—
Ռուսական 4% 1901	88.45
Ճաբոնական 4%	88 75
Սպանիական արտաքին	91.27
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ո.	90.31
Ֆրանսական Ռանթ Ֆր.	99.40

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 36 —

ԳՐԵՑ ՍԹԻՎԸՆՍԸՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՍԻՄՈՆ ՉԻՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ ԳԱՆՁԻ ԿՂԶԻՆ

Ի.

ՃՕՆ ՍԻԼՎԸՐԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԸ

—Վերջապէս եկաք, տղաս, ըսաւ նաւապետը։ Նստեցէք, քանի որ յոգնած էք։

—Թոյլ պիտի չտա՞ք որ ներս մըտնեմ, նաւապետ, հարցուց Ճօն յանդիմանական շեշտով մը։ Այս առտու քիչ մը ցուրտ է և դուրսը չի կեցուիր աւազին վրայ։

—Սիլվըր, պատասխանեց նաւապետը, ձեր ձևափն էր որ այս ժամուն ձեր հնոցին քով նստէիք։ Կա՛մ իմ նաւուս խոհարարն էք, — և կարծեմ թէ պարտաւորութիւնէս աւելին կ'ընեմ արտօնելով ձեզ որ նստիք — և կամ նաւապետ Սիլվըրն էք որ ծովահէնութիւն կ'ընէ և այն ատեն աղէկ գիտէք որ կախաղանի միայն արժանի էք։

—Այլ ևս չխօսինք ատոնց վրայ, նաւապետ, ըսաւ Սիլվըր նստելով։ Պէտք է օգնէք որ ելնեմ ահա այսչափ։ Բայց գիտէք թէ հոս շատ հանգիստ էք դուք։ Ահաւասիկ Ժիմը։ Տօքթօր, ձեզ կը ներկայացնեմ յարգանքներս։ Հաճոյքով կը տեսնեմ որ ամենքդ ալ հոս ձեր տունին մէջ եղածի պէս էք։

—Եթէ առուգիւ լուրջ բան մը ունիք ըսելիք, տղա՛ս, աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ ըսէք լմնցնէք, աւելցուց նաւապետը։

—Շատ ճիշդ է, նաւապետ, շատ ճիշդ է։ Ամէն բանէ առաջ պարտականութիւնը։ Լա՛ւ ուրեմն, անցած գիշեր հպարտ մտածում մը ունեցաք, նաւապե՛տ։ Ես չեմ որ պիտի ուրանամ ասիկա։ Հպարտ մտածում մըն էր։ Ձեր մէջ մէկը կայ որ ձեռնատ չէ։ Չեմ ուրանար նաև որ իմիններէս մէկ քանին ցնցուեցան այս գործէն։ Թերևս ամենքն ալ ցնցուեցան և թերևս ե՛ս ալ ցնցուեցայ։ Բանականութիւնն է որ հոս կը բերէ զիս բանակցելու համար։ Բայց նաւապե՛տ, հաւատացէք ինծի, ասիկա երկու անգամ պիտի չպատահի։ Անշուշտ կը կարծէք որ ամենքս ալ Տիրօջը այգիներուն մէջ էինք։ Ի՛հ ուրեմն, ասիկա սխալ է։ Խելքս գլուխս էր։ Միայն թէ շատ յոգնած էի։ Սական հազիւ երկվայրկեանի մը պէտք ունեցայ որպէսզի ձեր մարդը բըռնեմ... Վասնզի կ'երաշխաւորեմ որ իմս տակաւին մեռած չէր երբ անոր քովը հասայ։ Ո՛չ, մեռած չէր։

Այս խօսքերը անհասկնալի էին նաւապետին համար բայց դէմքէն չէր գուշակուեր։

—Մ'տքը, ըսաւ հանդարտօրէն, իբր թէ հասկցած էր։

Ես կ'սկսէի հասկնալ։ Պէն Կընի խօսքերը միտքս կուգային։ Կ'ըսէի ինքնիրենս թէ գիշերային այցելութիւն մը տուած էր անշուշտ ծովահէններուն երբ իրենց ռօմը կ'եռացնէին կրակին շուրջը և ուրախութեամբ կը հաշուէի որ մեր թշնամիներէն միայն տասնեւչորսին հետ գործ պիտի ունենայի այլ ևս։

—Բայց իրողութեան գանք, աւելցուց Սիլվըր։ Այս գանձը կ'ուզենք և պիտի ունենանք, ահաւասիկ խնդիրը։ Գալով ձեզի, կարծեմ թէ ուրախ պիտի ըլլայիք ձեր կեանքը ազատելով, և ասիկա ալ ձենէ կախում ունի։ Ձեր քովը քարտէս մը ունիք, այնպէս չէ՞, նաւապետ։

—Կարելի է։

—Օ՛ն, օ՛ն, ունիք, գիտեմ։ Ինչո՞ւ խուսափիլ և այո՛ չըսել։ Ատիկա բանի մը չի ծառայեր։ Այդ քարտէսը պէտք է մեզ։ Անկից զատ, ես երբեք չարիք մը ուզած չեմ ձեզի համար, նաւապետ։

—Օ՛հ, մենք գիտենք թէ ի՛նչ էին ձեր ծրագիրները։ Եւ կ'աւելցնեմ որ կը ծաղրենք ձեզ, որովհետև անկարելի է գործադրել ձեր ծրագիրները։

Եւ նաւապետը հանդարտօրէն նայեցաւ անոր աչքերուն մէջ։

—Կրէյին ըսածներուն կը հաւատա՞ք պոռաց Սիլվըր։

—Կրէ՞յ, անիկա բան մը չըսաւ ինծի և ես ալ բան մը չհարցուցի։ Բայց կը կրկնեմ որ ես որոշումս տուած եմ։

Այս պզտիկ տեսարանը կարծես հանդարտութիւն պատճառեց Սիլվըրի որ աւելի կեղծանուշ շեշտով մը աւելցուց,

—Շատ աղէկ, թող ձեր ըսածը ըլլայ։ Ինծի չի՛մնար դատել ինչ որ դուք պատուոյ խնդիր մը կը նկատէք։ Բայց քանի որ դուք սիկառ կը խմէք, նաւապետ, ես ալ խմելու համարձակութիւնը պիտի առնեմ։

Ճօն Սիլվըր սիկառ մը վառեց։ Երկու բանակցողները քանի մը վայրկեան լռութեամբ ծխեցին, մերթ իրարու երես նայելով, և մերթ թքնելու համար ծռելով։ Ճշմարիտ կատակերգութիւն մըն էր զոր կը կատարէին։

—Ահաւասիկ թէ ի՛նչ պիտի ըսէի, յարեց Սիլվըր։ Քարտէսը ինծի կուտաք որպէսզի գանձը գտնեմ և յանձնառու կ'ըլլաք այլ ևս չսպաննել մարդիկս։ Իմ կողմէս ես ալ կ'առաջարկեմ սա երկու դրութիւններէն մէկը ընտրելու, կա՛մ մեզի հետ առագաստանաւը կը դառնաք, երբ գանձը հոն փոխադրենք և խօսք կուտամ ձեզի, և եթէ կը փափաքիք գրաւոր խոստում ալ կ'ընեմ ձեզի, ողջ առողջ տեղ մը հանել ձեզ։ Կամ թէ, եթէ ասիկա ձեր գործին չի գար, վասնզի չեմ ուրանար որ իմ մարդիկս մի քանին քիչ մը բաշխաւորութեան կարօտ են և կրնան ոխ ունենալ, կրնաք հոս մնալ։ Պաշարնիս հաւասարապէս կը բաժնենք, և ձեզի խօսք կուտամ, և եթէ ուզէք, գրաւոր յանձնառութիւն ալ կ'ընեմ որ առաջին հանդիպած նաւերնուս իմաց կուտանք որ գան ձեզ առնեն։ Ահաւասիկ ասոր կ'ըսեն կարծեմ իրարու խօսք հասկնալ։ Սատանան տանի զիս եթէ կրնայիք այսօրինակ պայմաններ սպասել։ Եւ կը յուսամ թէ...

Հոս ձայնը բարձրացուց։

—Կը յուսամ թէ այս ամրոցին մէջ գտնուողները ամէնքն ալ կը լսեն զիս, վասնզի իմ խօսքս ամէնուն ալ կ'ուղղուի։

Նաւապետը ոտք ելաւ և սիկառին փոշիները թօթուեց ձախ ձեռքին ափին մէջ։

—Ամէնը ա՞դ է, հարցուց։

—Այո՛, պատասխանեց Ճօն Սիլվըր։ Մերժեցէք այս պայմանները և այլ ևս բարեկամութիւն մի՛ սպասէք ինձմէ։

—Խիստ լաւ, պատասխանեց նաւապետ։ Դուք ալ ձեր կարգին մտիկ ըրէք զիս։ Եթէ կ'ուզէք անձնատուր ըլլալ և իրարու ետևէ գալ հոս անզէն, յանձնառու կ'ըլլամ շղթայի զարնել ձեզ և Անգլիա տանելով ծովային դատարաններու առջև հանել։ Եթէ չէք ուզեր, ամէնքդ ալ պիտի կորսուիք, և ասիկա այնչափ ճիշդ է որչափ ես կը կոչուիմ Ալէքսանդր Սմոլէդ և որչափ անգլիական դրօշը կը ծածանի այս ամրոցին վրայ։ Գանձը պիտի չգտնէք։ Դուք անկարող էք նաւը վարելու, և նոյն իսկ կռուիլ չէք գիտեր։ Կրէյը, զոր կը տեսնէք հոս, ձեզմէ հինգ հոգիին մէկական կը յաղթէ։ Սխալ ճամբու վրայ կոխեր էք, Տիար Սիլվըր, ինչպէս որ պիտի նշմարէք դուք ալ։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹԷՕՐ Ն. ՓՈՅԱՃԵԱՆ

Արանց և կանանց ծննդաբերական գործարանաց մասնագէտը հաստատուած է Բերա, Թէքէլի գլուխը Լէօֆլերի տպարանին դիմացը 8 թիւ բնակարանը և հիւանդ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ 12, իսկ կէս օրէն վերջ ժամը 2էն մինչեւ 6, վաւերացեալ աղքատները ձրի կը դարմանուին։ 10 7

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱՊԱԶԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ինք անդամներէ բաղկացած Յանձնաժողով մը, և բնիկ ու Ամերիկացի 11 ուսուցիչներէ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող Հայ աղջիկներուն։ Կ'աւանդուին բնական, իմաստասիրական, լեզուական և այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր ոյժ կը տրուի հայերէն և անգլ. լեզուներուն։ Կ'աւանդուին նաև թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաև Առողջապահութեան երկու բժիշկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Անատոլուի երկաթուղին, որուն մէկ ճիւղը մինչև քաղաքս կ'երկարի, ճամբորդութիւնը խիստ դիւրին և հաճելի կ'ընծայէ։ Գիշերօթիկներու տարեկան թոշակն է 13 օսմ. ոսկի, զոր երկու հաւասար մասով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի, դասաւանդութեան թիւին համեմատ։ Երգեհոնի դասի համար 2½ ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին նոր տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 13 (Ն. Տ.) Դշ. երեկոյ։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ուզողներուն ձրի կը ղրկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի, Պայպըլ Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ գրել Տոքթ. Ս. Էֆ. Գովլըճեանի, Ատենապետ Յանձնաժողովին։ Ատաբազար։ 12—5

HUILE de HOGG

ՀՕԿԻ ՄՕՐՈՒԻՆՋԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

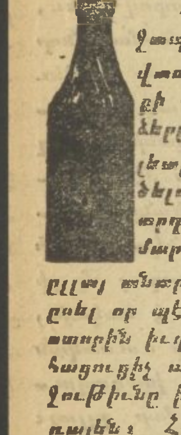

Հանրածանօթ են այն առողջարարական արդիւնքները զորս վատառողջ, տկար և կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'ստանան թարմ մօրուի լեարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարևոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ ստորին իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդուութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անժխտելի գերազանցութիւն աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներէն հոգմէ և վաւերացուած է բոլոր առողջապահականներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձև շիշերով միայն կը ծախուի։ Սրուակին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան դրոշմը։

ԷՄԻՒԼՃԻՕՆ ՀՕԿ

ԿՐԱՑԻՆ ԵՒ ԱՂԱՑԻՆ ԻՓՕՖՕՍՖԻՏՈՎ ԵՒ ԿԼԻՍԵՐԻՆՈՎ

Մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը դիւրացնելու համար անոնց որոնք զզուանք կ'զգան, —այսինքն տղոց և մանաւանդ յափահասներուն համար — Մ. Հօկ օշարակը շինած է իրեն յատուկ մօրիւ ձկան անարատ իւղին, և կը ծախէ «Էմիւլզիօն Հօկ» անունով։ Պատրաստութեան այս եղանակը շատ կը դիւրացնէ իւղին գործածութիւնը։ Էմիւլզիօն Հօկը, որ Հօկի իւղին բոլոր բարերար յատկութիւններն ունի, կիրի և աղի իփօֆօսֆիթով և կլիսէրինով խառնուած է։ Իր բաղադրութեան մէջ գտնուած նիւթերուն գերազանցութիւնը ուրիշ ամէն իւղէ նախամեծար կ'ընէ զայն։ Հօկի մօրիւ ձկան թարմ իւղն և Էմիւլզիօն Հօկը եռանկիւնաձև շիշերով կը ծախուին ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։ Սրուակին պահարանին վրայ պահանջել գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։ Մեծաքանակ յանձնարարութիւններու համար դիմել Մ. Լա. Մանիէ, ի Կ. Պոլիս։ 50—48

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՈՒՄԱՐ ՄԻՆՉԵՒ 1903 — 1,325,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1903 — 510,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ 26 ՍԵՊՏ. 1853Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ցամաքային Եւրոպայի ամենէն հզօր Ընկերութիւնն է

Անմրցելի ԹԱՐԻՖԱՆԵՐ զանազան Ապահովագրութեանց

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՃԱՄԲՈՐԴԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ, ԹՈՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ ևն. արկածներու դէմ, աշխարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, որոնցմէ համար չտեսնուած փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ և վճարելի մէկ շաբթուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) ապահովուած ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան դէպքին, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ ի Պոլիս = ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՏԻԳՐԱՆ ՍԻՆԱՆԴ-ՊԱԼԹԱՆԵԱՆ

50—13 Ղալաթա Պօսթահանէ խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2/14 եւ 1310 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի Խան և կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մէտանճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սաաօգ և Ռօտրիգ, Էմիր Իսլամ խան, Զանէն գարու թիւ 10.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անէմիկեան, Կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Բահրիյէ Էֆէնտի, Շուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդիբա, Մօտա ճամբուն.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարճի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրման, Թիւ 12 Թիւնել խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Պրէմեր, Թէվէքքիւլ խան.
Բերա, Մէտանճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսէ,
Պէօյիւքտէրէ ճամբայի, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Ըէսուլ Էֆէնտի.
Բ. Սաամարիտ, Բէնտիք.
Պոլիս Մ. Մինիր պէյ, Թէրզաքը խան թիւ 8 և 9, առաջին յարկ։

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 27—50

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՔՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԵՒ ՊՍԱԿՕՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

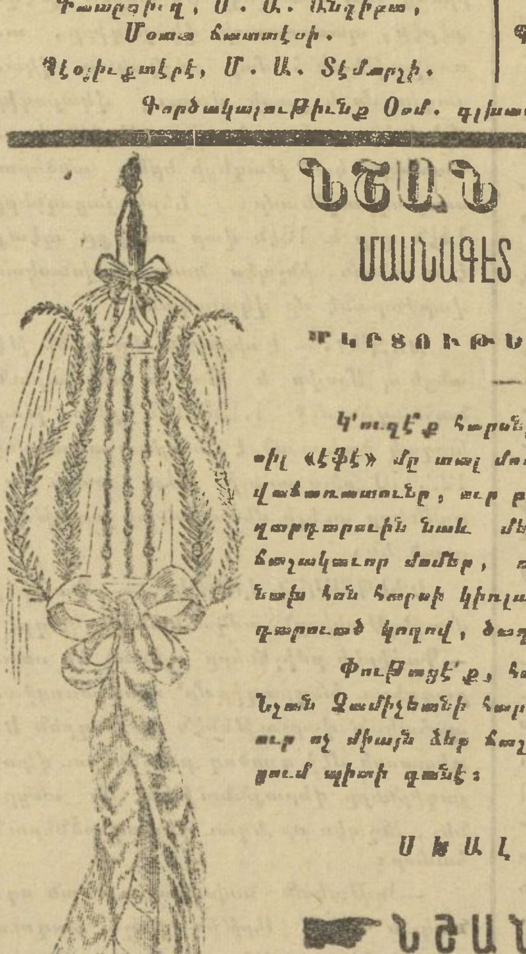

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլ աւելցնել, գնացէք մի՛ «էֆէ» մը առնել մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՔՃԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը պատրաստուին նաև մեծ խնամքով վերջին նորաձեւութեանց ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կիրաւնոյ, քօղ, քօղի սնաւուկ, կոր դարձուած կողով, ծաղիկ, փնջաւոր, ևն. ևն. ևն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ջամիքճեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացուած պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՔՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամաճիօ խանի տակ, թիւ 86 50 4

«ԼԱ ԲՕԼԱՐ»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԻԼՊԱՕՅԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան ունեցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Պիլպաօյի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժեթղթերով	50,000,000
Վերոյիշեալ արժեթղթոց յաւելեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով անգլիական և հնդկական արժէթղթեր Անգլիոյ Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար Ֆրանք	79,522,995

ԼԱ ԲՕԼԱՐԻ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը արտօնեալ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատահած վնասները անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բօլար» իր վճարմանց ատեն ցոյց տուած փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական աշխարհին մէջ։

Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ։

Տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին գրասենեակները, Պոլիս Սուլթան Համամ, Բինթօ խան։ 36—50

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ

Կալաթա Խավիար խան երկրորդ յարկ թիւ 83

Ֆրանսայէն և Անգլիայէն վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած զուտ և ընտիր բուրդէ էրիկ մարդոց համար յատուկ գոմթիւմներ, բարտէսիւներ և բանթալօններ պատրաստուած ըլլալով, արդէն հասարակութեան կը յանձնարարուի անգամ մը դիմել յիշեալ վաճառատունը, ուր ճաշակի ազնուութիւնը և գիներու չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

50—28 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱՆ

Վարժարանիս Թի. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտեմբեր 6ին (Ն. Տ.) Հաստատութեանս Տնօրէն վեր. Ռ. Չէմբըրս և իր Տիկինը արդէն վերադարձած են իրենց երկամեայ բացակայութենէն և յառաջիկայ տարի ուսուցչական խումբի վրայ կ'աւելնան Բանասէրի մէկ նշանաւոր հաւասարողներն երկու Ամերիկացի շրջանաւարտներ որոնց մէկը գլխաւորապէս պիտի աւանդէ առեւտրական դասընթացք։

Աշակերտները ընտանեկան խնամք կը վայելեն գիշերօթիկ ուսուցիչներուն, հաստատութեանս մասնաւոր մը բժիշկին հսկողութեան և Տիկին Չէմբըրսի մայրական հոգածութեան տակ։

Գիշերօթիկ աշակերտներուն տարեկան թոշակն է 16 օսմ. ոսկի. 8 ոսկին Սեպտեմբերին սկիզբը և մնացած 8 ոսկին Յունվարի վերջերը վճարելի։

Վարժարանս յատուկ ուսուցիչ մը ունի գործնական երաժշտութեան համար և այս դասին համար առնուած տարեկան վճարումն է 1½ օսմ ոսկի

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մ. Բիթի, Պայպըլ-Հաուս. Կ. Պոլիս, կամ Տնօրէնութեան՝ Պարտիզակ։ 1—14

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

(LA SANTÉ POUR TOUS)

Ամերիկացի հռչակաւոր բժիշկ Տքթ. Սանտըն, որ բժշկութեան, ելեկտրականութեան և մագնէտի ուսուցիչ, պարզ գօտի մը և ելեկտրական հոսանքի միջոցաւ դարմանումի մասնագէտ է, գիտական ամալերէն յառաջդիմութեանց համաձայն ելեկտրական մագնիսականութեան դրութեան հիմնովին կը դարմանէ գլխացաւերը, ստամոքսի հիւանդութիւնները, ռեւմաթիզմը, լեարդի և սիրտի հիւանդութիւնները, ջղային ցաւերը, տկարութիւնը, կաթուածները ևն.։ Դիմել, Բերա, Վենեթիկի փողոց. Կրանտ Պրըթանյ պանդոկը, ժամը եւրոպական 9էն մինչեւ կէս օր և 2էն մինչեւ 5, Սանտըն։ 10—5

PHOENIX ASSURANCE L. Co.

„ՖԻՆԻՔՍ"

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՕՆՏՕՆ 1782ԻՆ, ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ առաջին հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և մեծ աղէտից մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն առարկաներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ, ծա՛րդ վճարած է առաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց՝ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալէթ խան, Զանէ Օրօզմանի քով Ղալաթիա

Փոխ Գործակալք ի Պոլիս

ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ — Էմին պէկ խան

ՇԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ — Ֆինճանճիլար խան

Զմիւռնիոյ բնակիչ

Ա. ԷՆՖԻՍԼԸՃԵԱՆ

19—50

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒՐՈՊԻՈՅ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

La „OSTEUROPAISCH TELEGRAPHENGESELLSCHAFT„

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ իր Կ. Պոլիս-Քէօսթէնճէ հեռագրատարանին միջոցաւ Կ. Պոլսոյ, Պուքրէշի և Պերլինի միջև ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ բացուեցաւ անցեալ Յուլիս 20էն։

Նոր հաղորդակցութիւնը ՍԵՒԱԾՈՎԵԱՆ ՃԱՄԲՈՒՆ է հեռագրերու փոխանակութեան համար գրէթէ Եւրոպայի ամէն երկիրներուն հետ, որովհետեւ այս հաղորդակցութեան համար մասնաւորապէս վերապահուած ուղղակի գիծ մը կապուած է Պուքրէշի ճամբով Պերլինի երկաթէ պարանին։ Պերլինն ալ իր կողմէ ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ է ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՄԱՍԻՆ ՀԵՏ և ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ, ՊԵԼՃԻՈՅ, ԴԱՆԻՈՅ, ՖՐԱՆՍԱՅԻ, ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ, ԻՏԱԼԻՈՅ, ԼԻՒՔՍԵՄՊՈՒՐԿԻ, ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ, ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ, ՇՈՒԷՏԻ, ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ևն. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆՆԵՐՈՒ հետ. ԱՒՍՏՐԻՈՅ, ՌՈՒՍԻՈՅ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ և ՍԵՐՊԻՈՅ համար հեռագիրները ուղղակի Պուքրէշէն կը փոխանցուին յիշեալ երկիրները։ Անոնք որ կը փափաքին իրենց հեռագիրները նոր ճամբով ղրկել, ՊԷՏՔ Է ԱՒԵԼՑՆԵՆ ՄԻԱՅՆ "ՔԷՕՍԹԷՆՃԷԻ ՃԱՄԲՈՎ„ ԲԱՌԵՐԸ՝ ԱՅՍ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՎԱՐՁՔ ՉԱՌՆՈՒԻՐ։ Այս եղանակաւ կ'ապահովուի հեռագրին փոխանցումն այս ճամբով։ ՔԷՕՍԹԷՆՃԷԻ ՃԱՄԲՈՎ հեռագիրները կ'ընդունուին Օսմ. հեռագրական վարչութեան ամէն գրասենեակներու մէջ հետեւեալ սակերով.—

	սնդմ.		սնդմ.
1. Գերմանիա	55	12. Գարատաղ	56
2. Աւստրիա-Հունգարիա	39	13. Նորվեկիա	72
3. Պելժիա	60	14. Հոլանտա	60
4. Պոսնա-Հերսէկ	52	15. Պորդուկալ	78
5. Պուլկարիա	47	16. Ռումանիա	26
6. Դանիա	60	17. Եւրոպական Ռուսիա, Կովկաս եւ անդրկովկասեան երկիրներ	74
7. Սպանիա	73	18. Սերպիա	48
8. Ֆրանսա	65	19. Շուէտ	69
9. Մեծն Բրիտանիա	78	20. Զուիցերիա	57
10. Իտալիա	66		
11. Լիւքսէմպուրկ	60		

Անդրծովեան երկիրներու յատուկ սակերը պիտի հրատարակուին ի վերջոյ։

ՄԿՆԱՍՊԱՆ

Mort aux Rats

par la Pâte phosphorée de Louis Steiner de Vernon (France)

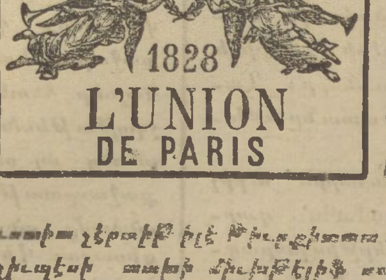

ԲԱԹ ՖՕՍՖՕՐԷ

15, Médaille aux Expositions or, vermeil, Argent & Bronze

Ի Վէրնօն (Ֆրանսա) աշխարհահռչակ Լուի Շթայների պատրաստած այս անզուգական դեղը որ վայրկենապէս կ'սպաննէ դաշտային և քաղաքային ամէն մեծ մուկերը, կը ծախուի մասնաւոր շիշերու մէջ հետեւեալ գիներով

¼ ՇԻՇԸ 50 ՓԱՐԱՅ ½ ՇԻՇԸ 2 ՂՐՈՒՇ

TUE SOURIS (MARQUE DÉPOSÉE)

Թիւ ՍՈՒՐԻՆ ցորենի հատիկներ են որ մասնաւորապէս պատրաստուած է փոքր մուկեր (Ֆընտըգ սըչանը) ինչպէս նաև պարտէզներու մէջ հագին աւիլ ապրող մուկեր եւայլն վնասակար փոքր կենդանիներ սպաննելու համար

¼ ՏՈՒՓԸ 50 ՓԱՐԱՅ

Վերոյիշեալ դեղերը կը ծախուին

Պոլիս. Ամէն մեծաքանակ դեղօրէից վաճառատուններ և դեղարաններ։
» Պէն Պիր Զէյթի վաճառատունը, Պալըք-Պազարը
» Իպրահիմ Էթհէմ Էֆէնտի, Մըսըր Չարշին
» Տ. Բ. Տիմիթրիատի, Անգլիական վաճառատունը Գալաթ Գարաս
» Պազար տը Ֆրանս, Նպարեղէնի վաճառատունը Համիտիյէ փողոց
Բերա. Ֆօն Մ'արչէն
» Ամէն մեծ դեղարաններ և նպարավաճառատուններ։

Ուշադրութիւն շիշերուն և տուփերուն, որոնք զինուած և վրան L. Steiner, Vernon ինչպէս նաև գործածութեան եղանակը նշանակուած են։

Թուրքիոյ ընդհանուր կեդրոնատեղին է միայն մեծաքանակ վաճառումներու և յանձնարարութեանց համար, Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հաճօպուլօ խան, թիւ 31։ 12—50

Լ'ՈՒՆԻՕՆ

ԽԱՍԱՐԱ ՔԱՐՇԸ ՎԷ ԷՍՄԱ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷՍԻՍ ՔԸԼԸՆՄԸՇ

Մերքեզի իտարեսի — Բարիզտէ, Վանտօմ մէյտանընտա 9 նումերօլը տաիրէսի

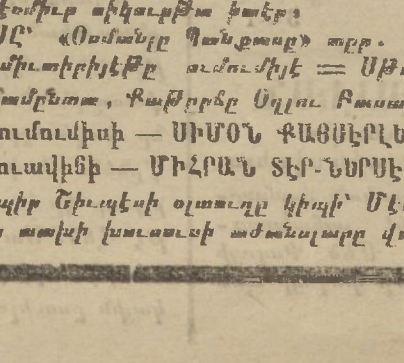

ՀԱՅԱԹ ՍԻԿՈՐԹԱՍԸ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1903էն թահսիլաթը 25,000,000 »
Թէմինի օլունան զիյան 284,000,000 »
Սիկուրթալը էմվալըն գըյմէթի 22 միլիառ։

ԵԱՆԿԸՆ ՍԻԿՈՐԹԱՍԸ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,500,000 ֆր.
1903 բըյլ թահսիլաթը 12,000,000 »
Թէմինի օլունան զիյան 130,000,000 »
Իյնշէօրթասաօլունան էմվալ 278,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ կաւէթ միւսաֆիր չէրտէթ իլէ Թիւրքիյէտէ միւքէմմէլ սիկուրթա իշլէրի իչին ԷՍՄԱ ԻՉՈՒՆ չիւպէսի տահի մաքպուլ իւզէրէ իշլէր իչին

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիյա վէ Մէմալիքի Շարգիյէ իչին միւտիրիյէթի ումումիյէ — Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթըրճը Օղլու Բասաժը

Միւտիրի ումումիի — ՍԻՄՈՆ ՔԱՑԵԼԸԵԱՆ

Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթադա ... պիր Շիւպէսի օլուպ Մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա ... վար տըր։ 7—50